

Poradnik gospodarski

Czego dziś nie zrobisz jutro nie dogonisz. A szkoda jeżeli dzień jeden uronisz.

UKAZUJE SIĘ OD 1889 ROKU
PL ISSN 0137-6780 INDEX 369608

BEZPŁATNY

01/2023

Platforma doradcza eDWIN
ze Złotym Medalem!

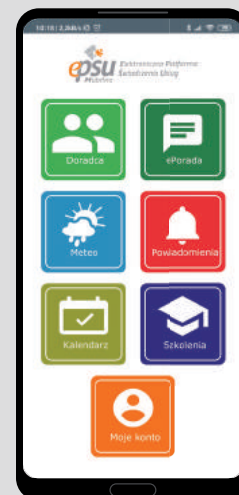
Wycinka drzew i krzewów

epsu *Elektroniczna Platforma Świadczenia Usług*

to zestaw informacji i narzędzi udostępnianych przez Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu, z którego o każdej porze i w dowolnym miejscu mogą korzystać producenci rolni i mieszkańcy obszarów wiejskich. Jedynym warunkiem jest posiadanie dostępu do Internetu.

→ Wejdź na www.wodr.poznan.pl

→ Korzystaj z aplikacji mobilnej

ZAREJESTRUJ SIĘ I ZALOGUJ

MOJE KONTO

Dostęp do danych użytkownika

BAZA WIEDZY

Zbiór artykułów i specjalistycznych informacji

Pytania on-line do doradców

ePORADA

SYSTEMY WSPOMAGANIA DECYZJI W INTEGROWANEJ OCHRONIE ROŚLIN

Narzędzia wspomagające określanie daty wystąpienia zagrożenia chorobą i optymalnych terminów wykonywania zabiegów

METEO

Bieżące (co godzinę) i archiwalne (do 3 lat wstecz) dane ze stacji meteorologicznych, prognoza pogody, suma opadów we wskazanym przez użytkownika okresie

KALENDARZ

Dostęp do istotnych dat w wygodnym kalendarzu

Dane kontaktowe do doradców

DORADCA

POWIADOMIENIA

Powiadomienia o zagrożeniach, ostrzeżenia pogodowe oraz ważne informacje i komunikaty

SZKOLENIA

Informacje o szkoleniach organizowanych w okolicy

Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu

ul. Sieradzka 29, 60-163 Poznań, tel. 618 685 272, 618 630 411, faks 618 685 660

e-mail: wodr@wodr.poznan.pl, it@wodr.poznan.pl

Opracowanie: Dział Teleinformatyki

W numerze

- 4** Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi – Informacje
- 6** Platforma doradcza eDWIN ze Złotym Medalem!
- 7** Krajowe Dni Pola Sielinko 2023 – największe wyzwanie przed nami
- 11** Rolniku pamiętaj o ważnych terminach!
- 12** Notowania cen produktów rolniczych i środków do produkcji rolnej
- 16** Bezpieczeństwo i higiena pracy – produkcja zwierzęca
- 18** Ochrona gleb
- 20** Współczesne ule. Jakie są i jakie, być może, będą?
- 22** Zadrzewienia – nie tylko element krajobrazu
- 24** Królestwo pomidorów uprawianych na welnie
- 28** Wycinka drzew i krzewów
- 30** Ochrona przyrody
- 33** Handmade – moda czy wyzwanie?
- 36** Agroturystyka „Karczma Kaliska” jako doskonały przykład świetnie rozwijającej się dodatkowej działalności
- 39** Zagrody edukacyjne
- 42** Kącik poetycki
- 43** Kącik rozrywki

Szanowni Czytelnicy,
nowy rok zawsze przynosi nowe cele oraz wyzwania. Nie inaczej jest w przypadku Wielkopolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Poznaniu. Jednak tym razem, w 2023 roku, czeka nas jeden z największych sprawdzianów w historii WODR, jakim będzie organizacja IV Krajowych Dni Pola Sielinko 2023. To dla nas wyjątkowa szansa, ale jednocześnie ogromne zobowiązanie, któremu na pewno podołamy.

Krajowe Dni Pola to największa impreza w Polsce organizowana przez państwowe doradztwo rolnicze. To szansa, żeby na własne oczy przekonać się, jak prezentuje się polskie rolnictwo, ale jednocześnie lepiej poznać lokalną tradycję i kulturę. Hasłem przyszłorocznych Krajowych Dni Pola będzie „Rolnictwo innowacyjne”. Zamierzamy zademonstrować Państwu najnowocześniejsze technologie oraz innowacje wykorzystywane w rolnictwie.

O tym, jak istotne i pomocne mogą być nowoczesne rozwiązania, możecie się Państwo przekonać czytając artykuł dotyczący gospodarstwa rodziny Chenczke, które od lat zajmuje się uprawą pomidorów. Pan Mariusz, a wcześniej także jego rodzice, nie obawiali się wykorzystywać pojawiających się nowinek, dzięki czemu dzisiaj prowadzą prężne gospodarstwo, które z sukcesem działa na rynku. Tym bardziej cieszę się, że ich firma od lat współpracuje z Wielkopolskim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w Poznaniu, należąc do Sieci Gospodarstw Demonstracyjnych WODR. Wszystkich zainteresowanych rolników zachęcam do korzystania z naszych usług i współpracy z WODR.

Z poważaniem
Jacek Sommerfeld
Dyrektor Wielkopolskiego Ośrodka
Doradztwa Rolniczego w Poznaniu

Prenumerata:

Bezpośrednio w redakcji można zamówić prenumeratę indywidualną lub zbiorową na dowolny okres. Na prenumeratę zbiorową, powyżej 10 egzemplarzy czasopisma, udzielamy 25% rabatu.

Prenumerata miesięcznika Poradnik Gospodarski
Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu,
ul. Sieradzka 29, 60-163 Poznań
NUMER KONTA: 31 1130 1088 0001 3152 0620 0003
Wypełniony kupon należy wysłać na adres redakcji pocztą
lub mailem: poradnik.gospodarski@wodr.poznan.pl,
razem z dowodem wpłaty

Koszt prenumeraty:	ROCZNEJ	20,00 zł – odbiór u doradcy
		56,30 zł – z wysyłką pocztową
	PÓŁROCZNEJ	10,00 zł – odbiór u doradcy
		28,15 zł – z wysyłką pocztową

Realizując obowiązek informacyjny, wynikający z art. 13 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27.04.2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. U. UE. L. z 2016 r. Nr 119, str. 1) – dalej RODO, Zamawiający informuje, że:

1. Administratorem Pani/Pana danych osobowych (ADO) jest Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu 60-163 Poznań, ul. Sieradzka 29, adres mailowy: wodr@wodr.poznan.pl, tel. 61 868 52 72.
 2. W sprawach związanych z ochroną danych osobowych może Pani/Pan kontaktować się z powołanym przez ADO Inspektorem Ochrony Danych, na adres mailowy: iod@wodr.poznan.pl.
 3. Pani/Pana dane osobowe będą przetwarzane na podstawie:
 - a) art. 6 ust. 1 lit. b) RODO, w celu realizacji zamówienia na prenumeratę miesięcznika „Poradnik Gospodarski”,
 - b) Art. 6 ust. 1 lit. c) w celu rozliczenia opłat za prenumeratę miesięcznika.
 4. Odbiorcami Pani/Pana danych mogą być:
 - a) podmioty uprawnione do obsługi doręczeń (kurierzy, operatorzy pocztowi),
 - b) podmioty, którym powierzaliśmy przetwarzanie danych osobowych na podstawie odrębnych umów (np. serwis sprzętu IT),
 - c) organy i podmioty upoważnione z mocy prawa.
 5. Pani/Pana dane osobowe będą przetwarzane przez okres 5 lat od zakończenia roku kalendarzowego, w którym nastąpiła rezygnacja z prenumeraty i została wystawiona ostatnia faktura/rachunek.
 6. Pani/Pana dane osobowe nie będą profilowane oraz poddawane zautomatyzowanemu procesowi decyzyjnemu.
 7. Pani/Pana dane nie będą przekazywane do Państw trzecich oraz organizacji międzynarodowych i nie będą podlegały transgranicznemu przetwarzaniu.
 8. Ma Pani/Pan prawo dostępu do treści swoich danych osobowych, do ich sprostowania, usunięcia w zakresie wynikającym z przepisów prawa, ograniczenia ich przetwarzania, wniesienia sprzeciwu wobec ich przetwarzania, a także prawo do przeniesienia swoich danych osobowych.
 9. Ma Pani/Pan prawo wnieść skargę do organu nadzorczego, tj. Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych (ul. Stawki 2, 00 - 193 Warszawa).
- Redakcja zastrzega sobie prawo dokonywania przeróbek i skrótów w tekstach. Redakcja nie zwraca materiałów nie zamówionych i nie odpowiada za treść reklam i ogłoszeń.

**Poradnik
gospodarski**

Wydawca:

Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu

Redakcja:

Redaktor naczelny: Jacek Strykowski

Dane kontaktowe:

ul. Sieradzka 29, 60-163 Poznań
tel. 618 630 413,
email: gospodarski@wodr.poznan.pl
www.wodr.poznan.pl/redakcja-poradnika

Druk:

SILVERPRINT

Nakład:

1500 egz.

Korekta:

Edyta Browarska
Skład i łamanie:

Jacek Strykowski, Edyta Browarska

Zdjęcie na okładce:

Marta Kaczmarek

Podpisano do druku dnia:

28.12.2022 r.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Nowe działania w PROW dla produkujących świnie w cyklu zamkniętym: zgoda KE

Rolnicy zajmujący się produkcją trzody chlewnej będą mogli otrzymać nowe wsparcie. Dofinansowanie wyniesie od 2400 zł do 70 000 zł. Do PROW 2014–2020 został dodany nowy instrument wsparcia.

O wsparciu

Nowy instrument Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) to „Pomoc dla rolników szczególnie dotkniętych wpływem rosyjskiej inwazji na Ukrainę” w ramach działania „Nadzwyczajne tymczasowe wsparcie dla rolników, mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw szczególnie dotkniętych wpływem rosyjskiej inwazji na Ukrainę”.

Działanie to jest jednorazowym, nadzwyczajnym mechanizmem, będącym odpowiedzią na problemy z płynnością finansową zagrażającą ciągłości działalności rolniczej.

Budżet

Budżet wsparcia wynosi prawie 155 mln euro.

Dla kogo pomoc

Pomoc jest adresowana do rolników zajmujących się produkcją świń w cyklu zamkniętym.

Wysokość wsparcia

Wysokość wsparcia wynosić będzie co najmniej 2,4 tys. zł i nie więcej niż 15 000 euro (ok. 70 tys. zł) na rolnika (maksymalny limit określony w przepisach rozporządzenia UE).

Wysokość pomocy będzie uzależniona od wielkości gospodarstwa rolnego mierzonej historyczną skalą produkcji (różnicowanie poszczególnych przedziałów ze względu na wielkość produkcji).

Stawka pomocy wynosi:

- 1) 2400 zł – jeżeli rolnik, jego małżonek, osoba, która przekazała gospodarstwo rolne w całości, lub małżonek tej osoby zgłosił lub zgłosiła oznakowanie łącznie co najmniej 10 sztuk i nie więcej niż 24 sztuk;
- 2) 5000 zł – jeżeli rolnik, jego małżonek, osoba, która przekazała gospodarstwo rolne w całości, lub małżonek tej osoby zgłosił lub zgłosiła oznakowanie łącznie co najmniej 25 sztuk i nie więcej niż 49 sztuk;
- 3) 10 000 zł – jeżeli rolnik, jego małżonek, osoba, która przekazała gospodarstwo rolne w całości, lub małżonek tej osoby zgłosił lub zgłosiła oznakowanie łącznie co najmniej 50 sztuk i nie więcej niż 99 sztuk;
- 4) 20 000 zł – jeżeli rolnik, jego małżonek, osoba, która przekazała gospodarstwo rolne w całości, lub małżonek tej

osoby zgłosił lub zgłosiła oznakowanie łącznie co najmniej 100 sztuk i nie więcej niż 199 sztuk;

5) 30 000 zł – jeżeli rolnik, jego małżonek, osoba, która przekazała gospodarstwo rolne w całości, lub małżonek tej osoby zgłosił lub zgłosiła oznakowanie łącznie co najmniej 200 sztuk i nie więcej niż 299 sztuk;

6) 40 000 zł – jeżeli rolnik, jego małżonek, osoba, która przekazała gospodarstwo rolne w całości, lub małżonek tej osoby zgłosił lub zgłosiła oznakowanie łącznie co najmniej 300 sztuk i nie więcej niż 399 sztuk;

7) 50 000 zł – jeżeli rolnik, jego małżonek, osoba, która przekazała gospodarstwo rolne w całości, lub małżonek tej osoby zgłosił lub zgłosiła oznakowanie łącznie co najmniej 400 sztuk i nie więcej niż 499 sztuk;

8) 60 000 zł – jeżeli rolnik, jego małżonek, osoba, która przekazała gospodarstwo rolne w całości, lub małżonek tej osoby zgłosił lub zgłosiła oznakowanie łącznie co najmniej 500 sztuk i nie więcej niż 599 sztuk;

9) 70 000 zł – jeżeli rolnik, jego małżonek, osoba, która przekazała gospodarstwo rolne w całości, lub małżonek tej osoby zgłosił lub zgłosiła oznakowanie łącznie co najmniej 600 sztuk zwierząt gatunku świnia (*Sus scrofa*) urodzonych w siedzibie stada posiadacza tych zwierząt w okresie od 1 kwietnia 2021 r. do 31 marca 2022 r.

Decyzja Komisji Europejskiej

Komisja Europejska decyzją wykonawczą zatwierdziła zmianę Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich dla Polski do celów wsparcia w ramach Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz zmieniającą decyzję wykonawczą C(2014) 9783 z dnia 12 grudnia 2014 r. CCI 2014PL06RDNP001.

Ogłoszenie terminu naboru wniosków zostało zaplanowane na styczeń 2023 r.

Prezes Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa ogłosi termin naboru wniosków, wskazując konkretną datę rozpoczęcia i zakończenia naboru wniosków.

W dniu ogłoszenia na stronie: <https://www.gov.pl/web/arimr> zostaną zamieszczone dokumenty aplikacyjne.

Wszystkie materiały pochodzą ze strony Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/wiadomosci>

Warszawa, grudzień 2022 r.

Szanowni Państwo!

Rozpoczynający się 2023 rok to dla społeczności rolniczej rok szczególny: obchodzimy w nim jubileusz 100-lecia doradztwa rolniczego w Polsce.

W 1923 r. minister rolnictwa i dóbr państwowych przeznaczył majątek Poświętne koło Płońska na cele kultury rolniczej, co umożliwiło powołanie przez Sejmik Płoński nowej instytucji: Ogniska Kultury Rolnej i Zakładu Doświadczalnego w Poświętnem. Celem jej działania było wspieranie rozwoju rolnictwa na Mazowszu: na 133 ha pola doświadczalnego rozpoczęło się – trwające do dziś – prowadzenie doświadczeń, dotyczących upraw rolniczych i stosowania nawozów, a rok później podobne prace rozpoczęto też w okolicznych gospodarstwach rolnych.

Dzisiaj Poświętne to Oddział Mazowieckiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Płońsku – najstarsza spośród wszystkich placówek państwowego doradztwa rolniczego w Polsce. Rok 1923 stał się więc początkiem zinstytucjonalizowanego doradztwa rolniczego i dziś, sto lat później, możemy z dumą obchodzić piękny jubileusz.

Jubileusz ten jest zasługą doradców, ich zaangażowania i wiedzy. Tej pokoleniowej sztafecie ludzi oddanych polskiej wsi i rolnictwu należą się ogromne słowa uznania i wdzięczność. Dzięki ich pracy rolnicy rozwijają swoje gospodarstwa i zapewniają nam bezpieczeństwo żywnościowe oraz od ponad dwudziestu lat skutecznie wykorzystują dostępne środki krajowe i unijne.

16 Ośrodków Doradztwa Rolniczego na terenie całej Polski odgrywa kluczową rolę w systemie wymiany wiedzy i innowacji w rolnictwie oraz na obszarach wiejskich. Przede wszystkim są blisko rolników i mieszkańców wsi. Organizują szkolenia, a także aktywnie wspierają wdrażanie i upowszechnianie dobrych praktyk i innowacyjnych rozwiązań. Świadczą też doradztwo technologiczne, organizacyjno-ekonomiczne i rolnośrodowiskowe. Ośrodki Doradztwa Rolniczego prowadzą pokazy, demonstracje polowe, wystawy, targi, konkursy i olimpiady dla młodzieży. W ten sposób biorą na siebie zadanie kształtowania kierunków gospodarki rolnej.

Trudno sobie dziś wyobrazić funkcjonowanie polskiego rolnictwa bez państwowego doradztwa rolniczego. W warunkach coraz większych wyzwań – geopolitycznych, klimatycznych i społecznych – profesjonalni, życzliwi, kompetentni i obiektywni doradcy są coraz bardziej potrzebni. Dlatego serdecznie dziękuję wszystkim doradcom, specjalistom i pracownikom jednostek doradztwa rolniczego za dotychczasową pracę i proszę o przyjęcie uroczystych, jubileuszowych życzeń. Niech kolejne lata będą wypełnione sukcesami, a uznanie społeczności rolniczej będzie dla Państwa stałym źródłem satysfakcji!

Z kolei Państwa – czytelników wydawnictw ODR – zachęcam do współpracy z państwowym doradztwem rolniczym i korzystania na co dzień z oferty wojewódzkich Ośrodków Doradztwa Rolniczego. Jestem bowiem głęboko przekonany, że ta współpraca jest i będzie źródłem inspiracji w rozwoju Państwa gospodarstw, a w konsekwencji całego polskiego rolnictwa i obszarów wiejskich!

Z wyrazami szacunku

Henryk Kowalczyk

Wicepremier

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Platforma doradcza eDWIN ze Złotym Medalem!

Platforma doradcza eDWIN, której pomysłodawcą jest Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu, została nagrodzona Złotym Medalem Grupy Międzynarodowych Targów Poznańskich. Nagroda jest przyznawana produktom wyróżniającym się innowacyjnością w oparciu o autorskie rozwiązanie.

– Cieszymy się z tego wyjątkowego wyróżnienia oraz faktu, że zewnętrzna kapituła złożona z ekspertów doceniła innowacyjność oraz możliwości, które niesie dla rolników platforma doradcza eDWIN. Jest to dla nas dodatkowa motywacja do dalszej pracy nad rozwojem platformy – mówi Jacek Sommerfeld, dyrektor Wielkopolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Poznaniu.

I dodaje: – Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu aktywnie wspiera i przyczynia się do rozwoju rolnictwa, o czym świadczy między innymi utworzenie platformy eDWIN. Złoty Medal przyznany przez Grupę MTP utwierdza nas w przekonaniu, że kierunek naszych działań jest słuszny.

– Wierzę, że coraz większa liczba rolników będzie korzystała z funkcjonalności, które oferuje platforma eDWIN. Jest to dla nich wsparcie w codziennej pracy na polu. W dzisiejszym świecie, w którym technologie są obecne w większości sfer naszego życia, rolnictwo również powinno korzystać z nowoczesnych rozwiązań – mówi Maciej Zacharczuk, kierownik prac nad platformą eDWIN z Wielkopolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Poznaniu.

Przyznanie wyróżnień będzie miało miejsce 13 stycznia 2023 roku podczas oficjalnego otwarcia targów Polagra Premiery. Na targach będzie również dostępne stoisko platformy doradczej eDWIN.

Platforma jest całkowicie darmowa i dostępna dla wszystkich chętnych na komputerach oraz jako aplikacja na urządzeniach mobilnych. Z platformy mogą korzystać zarówno

rolnicy, instytucje naukowe, samorządy, jak i inne chętne osoby.

W ramach platformy eDWIN powstały cztery elektroniczne usługi:

- Wirtualne gospodarstwo,
- Udostępnianie danych meteorologicznych,
- Śledzenie pochodzenia produktów,
- Raportowanie zagrożeń.

Z punktu widzenia rolników najważniejsze są „Wirtualne gospodarstwo” oraz „Udostępnianie danych meteorologicznych”. Pierwsza z nich umożliwia pozyskiwanie, gromadzenie i udostępnianie informacji o wystąpieniu na danym obszarze agrofagów oraz dostarcza powiadomienia dotyczące ewentualnych zagrożeń na polu.

Ponadto, dzięki platformie eDWIN rolnicy mają dostęp do danych z około 600 stacji meteorologicznych w całej Polsce, które zbierają informacje o aktualnym stanie pogody. Każda stacja na bieżąco monitoruje między innymi temperaturę, wilgotność powietrza, sumę i intensywność opadów deszczu, ciśnienie atmosferyczne oraz prędkość i kierunek wiatru.

Szczegółowe informacje o platformie dostępne są na stronie www.edwin.gov.pl. Tam też można zarejestrować się na platformie.

Przypomnijmy, że Złoty Medal Grupy MTP nie jest pierwszym wyróżnieniem, które otrzymała platforma eDWIN. We wrześniu 2021 roku została ona nagrodzona Polską Nagrodą Inteligentnego Rozwoju.

eDWIN
Platforma doradcza
Nowoczesne wsparcie dla każdego rolnika

- Wirtualne Gospodarstwo
- Udostępnianie danych meteorologicznych
- Śledzenie pochodzenia produktu
- Raportowanie zagrożeń

ZŁOTY MEDAL 2023

Fundusze Europejskie Polska Cyfrowa | Rzeczpospolita Polska | eDWIN | Unia Europejska Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

www.edwin.gov.pl

Platforma doradcza eDWIN powstała w ramach projektu „Internetowa Platforma Doradztwa i Wspomagania Decyzji w Integrowanej Ochronie Roślin”, który był dofinansowany z Funduszy Europejskich w ramach programu Polska Cyfrowa.

Pomysłodawcą utworzenia platformy eDWIN był Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu. W pracach nad platformą eDWIN uczestniczyły wszystkie

wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego w Polsce, Centrum Doradztwa Rolniczego, Instytut Ochrony Roślin w Poznaniu oraz Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe.

Norbert Kowalski
Dział Metodyki Doradztwa, Szkoleń i Wydawnictw

Krajowe Dni Pola Sielinko 2023 – największe wyzwanie przed nami

Trzydniowe obchody główne, atrakcje dla rolników, mieszkańców wsi i miast, dorosłych oraz dzieci i młodzieży, patronaty honorowe oraz medialne ze strony najważniejszych instytucji i mediów, współpraca z wieloma partnerami – tak w skrócie będą przedstawiały się Krajowe Dni Pola Sielinko 2023 organizowane przez Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu w dniach 3-5 czerwca 2023 roku w Sielinku, koło Opalenicy.

– Krajowe Dni Pola to wyjątkowa impreza, która przyciągnie do Sielinka środowisko i branżę rolniczą z całej Polski. To zarówno szansa, by na własne oczy i na żywo przekonać się jak wygląda nowoczesne rolnictwo, ale również lepiej poznać tradycje polskiej wsi oraz kulturę Wielkopolski. To dla nas niezwykła szansa, by zaprezentować dokonania Wielkopolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego, ale jednocześnie ogromne wyzwanie, któremu chcemy podołać – mówi Jacek Sommerfeld, dyrektor Wielkopolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego.

Wyjątkowi patroni oraz partnerzy

O randze wydarzenia świadczyć może między innymi lista instytucji, które objęły wydarzenie swoim patronatem honorowym. Wśród nich jest przede wszystkim Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi Henryk Kowalczyk. Ponadto, Krajowe Dni Pola Sielinko 2023 zostały objęte patronatami honorowymi Wojewody Wielkopolskiego Michała Zielińskiego, Marszałka Województwa Wielkopolskiego Marka Woźniaka oraz Narodowego Instytutu Kultury i Dziedzictwa Wsi.

– To dla nas zaszczyt, że nasze wydarzenie zostało objęte patronatami honorowymi przez tak znamienite osoby oraz instytucje. Świadczy to zarówno o znaczeniu Krajowych Dni Pola, ale również pokazuje, że jest to wydarzenie o skali nie tylko regionalnej, lecz ogólnopolskiej – mówi Jacek Sommerfeld.

Ponadto, już teraz Krajowe Dni Pola Sielinko 2023 zostały objęte patronatem medialnym kilkunastu największych mediów regionalnych oraz ogólnopolskich mediów branżowych takich jak: TVP3 Poznań, Radio Poznań, Radio Emaus, Głos Wielkopolski i portale Nasze Miasto, Top Agrar, Wieści Rolnicze, Agro Profil, Wiadomości Rolnicze Polska, wydawnictwo APRA, portal Farmer.pl, portal Gospodarz.pl oraz Poradnik Gospodarski.

Chociaż organizatorem Krajowych Dni Pola Sielinko 2023

jest Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu, to wydarzenie nie mogłoby się odbyć bez wsparcia głównych partnerów takich jak Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu, Instytut Ochrony Roślin – Państwowy Instytut Badawczy w Poznaniu oraz Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych.

– Bez wsparcia naszych partnerów nie byłibyśmy w stanie sami zorganizować Krajowych Dni Pola w takim formacie, w jakim chcemy. Pomoc ze strony instytucji, z którymi dobrze współpracujemy od lat, jest nieoceniona – mówi Jacek Sommerfeld.

W imprezie będą, w charakterze partnerów, będzie uczestniczyło także wiele innych instytucji takich jak Centrum Doradztwa Rolniczego, wszystkie wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego, Muzeum Narodowe Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie, Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Wielkopolskiego, Wielkopolska Izba Rolnicza, ale także samorządy takie jak powiat grodzicki (oraz gminy Grodzisk Wielkopolski, Rakoniewice, Wielichowo i Granowo) czy powiat nowotomyski (w tym gminy Nowy Tomyśl, Opalenica i Miedzichowo).

Ponadto, Krajowe Dni Pola będą także jednym z elementów obchodów 100-lecia państwowego doradztwa rolniczego w Polsce, które przypada w 2023 roku.

Trzydniowe obchody główne

Główne obchody Krajowych Dni Pola Sielinko 2023 odbędą się w dniach 3-5 czerwca 2023 roku. Uroczyste otwarcie targów odbędzie się w sobotę, 3 czerwca. Przez cały weekend odwiedzający będą mogli zapoznać się z odmianami uprawianymi na poletkach demonstracyjnych WODR, zobaczyć najnowszą ofertę firm związanych z branżą rolniczą oraz przekonać się o innowacjach wykorzystywanych w rolnictwie.

Nieodłącznym elementem targów w Sielinku jest również

wystawa zwierząt hodowlanych. Podobnie będzie na Krajowych Dniach Pola. Nie zabraknie także ludowej kultury i tradycji, stoisk kół gospodyń wiejskich oraz występów rozmaitych zespołów muzycznych.

Cały teren wydarzenia podzielony będzie na kilka stref tematycznych:

- Strefa poletek demonstracyjnych
- Strefa Regionalnej Wystawy Zwierząt Hodowlanych
- Strefa Wielkopolskich Targów Rolniczych
- Strefa Innowacje i nauka praktyce
- Strefa rozwoju obszarów wiejskich
- Strefa ogrodnicza
- Strefa energii dla rolnictwa.

Do tego dochodzą jeszcze między innymi inne elementy takie jak aleja pszczelarska, aleja targowa czy aleja poświęcona wielkopolskim samorządom.

– Zależy nam na tym, by poprzez utworzenie różnorodnych stref tematycznych, zaprezentować odwiedzającym różnorodną tematykę oraz bogatą ofertę tak, by każdy mógł znaleźć coś

interesującego dla siebie – wyjaśnia dyrektor Jacek Sommerfeld.

Specjalnym dniem będzie poniedziałek, 5 czerwca, który zostanie w całości poświęcony uczniom szkół związanych z rolnictwem. Będzie to okazja dla uczniów, by w praktyce przekonać się, jak może wyglądać nowoczesne rolnictwo i wziąć udział w specjalnie przygotowanych lekcjach polowych.

– Młode pokolenie jest naszą przyszłością, dlatego udział uczniów w takich wydarzeniach jest bardzo cenny – nie ma wątpliwości Jacek Sommerfeld.

Obchodom głównym Krajowych Dni Pola będą towarzyszyły rozmaite imprezy w całej Polsce, które będą się odbywały od kwietnia do października. Ponadto, tuż przed obchodami głównymi, 1 oraz 2 czerwca, odbędą się pokazy polowe w Słupi Wielkiej oraz Winnej Górze.

Norbert Kowalski

Dział Metodyki Doradztwa, Szkoleń i Wydawnictw

Reklama w miesięczniku *Poradnik Gospodarski*

<p>Upusty przy zamówieniu reklamy powtarzalnej:</p> <p>15% na kwartał, 20% na pół roku, 25% na cały rok.</p> <p>Istnieje możliwość negocjacji cen.</p> <p>Ostateczny termin nadsyłania gotowych reklam upływa 15 dnia miesiąca poprzedzającego wydanie</p>	IV strona okładki	3000 zł
	II i III strona okładki	1920 zł
	strona wewnętrzna, pełny kolor	1440 zł
	1/2 strony, pełny kolor	840 zł
	1/3 strony, pełny kolor	600 zł
	artykuł sponsorowany A4	960 zł
	wkładkowanie	720 zł
	inny format	3,4 zł/cm ²
Ceny są podane w kwotach netto. Do ceny dolicza się VAT 23%		

Cennik reklam na stronę internetową

Informacja na stronie internetowej WODR	Do 1000 znaków bez grafiki, czas trwania – jeden tydzień.	100 zł
<p>Reklama na nośnikach elektronicznych. Minimalna wartość zamówienia – 100 zł brutto. Przy zamówieniu reklamy również w <i>Poradniku Gospodarskim</i>, obowiązuje opust 50% na reklamę elektroniczną.</p>	Baner na stronie głównej, pozioma forma reklamy, umieszczona zazwyczaj w górnej części serwisu. Wyceniany za jeden tydzień emisji.	292,68 zł
	Baner na podstronie, pozioma forma reklamy, umieszczona zazwyczaj w górnej części serwisu. Wyceniany za jeden tydzień emisji.	175,61 zł
	Baner na stronie głównej, pionowa forma reklamy, umieszczona po prawej lub lewej stronie serwisu. Wyceniany za jeden tydzień emisji.	234,15 zł
	Baner na podstronie głównej, pionowa forma reklamy, umieszczona po prawej lub lewej stronie serwisu. Wyceniany za jeden tydzień emisji.	117,07 zł
	Artykuł sponsorowany na stronie, artykuł o treści dostarczonej przez reklamodawcę.	1053,66 zł
Ceny są podane w kwotach netto. Do ceny dolicza się VAT 23%		

IV KRAJOWE

DNI POLA

**SIELINKO
2023**

3-5 czerwca 2023 r.

ponad 18 ha
wystaw, prezentacji
pokazów i atrakcji

ponad 400
odmian roślin
uprawnych
30 różnych gatunków

ponad
50 tys.
odwiedzających

#rolnictwoinnovacyjne

Fundusze Europejskie
Polska Cyfrowa

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

NOWOCZESNE ROZWIĄZANIA DLA NOWOCZESNEGO ROLNICTWA

NAUKA ___ BADANIA ___ DOŚWIADCZENIA
ANALIZY ___ RAPORTY ___ DORADZTWO ___

Rolniku pamiętaj o ważnych terminach!

Termin	Wydarzenie
do 15.12.2023	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu w związku ze zmianami w Programie Priorytetowym ogłasza nabór na działanie pn.: „Ogólnopolski program regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie” z nowym regulaminem Programu. Dofinansowaniem będą objęte wnioski przyjęte przez Okręgowe Stacje Chemiczno-Rolnicze w systemie ciągłym w terminie od dnia 01.01.2022 r. do dnia 15.12.2023 r. lub do wyczerpania alokacji środków. Szczegóły: https://www.wfosgw.poznan.pl/programy/wapnowanie-kontynuacja/
do 17.02.2023	Wielkopolski Park Narodowy ogłosił konkurs dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych oraz ich rodzin z okazji 65-lecia swojego istnienia. „Wielkopolski Park Narodowy dawniej i dziś”. Termin dostarczania prac to 17.02.2023r. Szczegóły: https://wielkopolskipn.pl/konkursy-aktualne-i-zrealizowane/
02.01.-29.12.2023	Od 2 stycznia 2023 roku rusza nabór wniosków na inwestycje odtwarzające potencjał produkcji rolnej. Rolnicy, którzy ponieśli straty w wyniku wystąpienia klęsk żywiołowych lub ASF mogą starać się o środki finansowe składając wniosek do Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Pomoc na inwestycje odtwarzające potencjał produkcji rolnej może być przyznana następującym grupom rolników: rolnicy, których gospodarstwa ucierpiały w wyniku wystąpienia klęsk żywiołowych, czyli deszczu nawalnego, suszy, przymrozków wiosennych, ujemnych skutków przezimowania, obsunięcia się ziemi, lawiny, gradu, huraganu czy uderzenia pioruna lub rolnicy poszkodowani w wyniku wystąpienia afrykańskiego pomoru świń (ASF). Szczegóły na stronie: https://www.gov.pl/web/arimr/inwestycje-odtworzajace-potencjal-produkcji-rolnej--jeden-nabor-sie-konczy-drugi-zaczyna2
do 31.01.2023	Koła Gospodyń Wiejskich, które wystąpiły do Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa o wsparcie na działalność statutową do 31 stycznia 2023 r. muszą się rozliczyć z wydatków. Rozliczenie w formie sprawozdania. Szczegóły na stronie: https://www.gov.pl/web/arimr/wsparcie-dla-kgw-czas-na-zakupy-tylko-do-konca-roku-a-rozliczenie-pomocy-do-konca-stycznia
do 20.01.2023	Wicepremier, minister rolnictwa i rozwoju wsi Henryk Kowalczyk zaakceptował wznowienie programu sprzedaży mialu węglowego przez Polską Grupę Górniczą S.A. Wnioski można składać przez stronę internetową https://bit.ly/3FVwerw do 20 stycznia 2023 roku. Uprawnieni do składania wniosków są przetwórcy owoców i warzyw, suszarnie pasz oraz producenci rolni, którzy nie zgłosili się do programu w ramach pierwszej transzy. Szczegóły: https://www.gov.pl/web/rolnictwo/druga-transza-naboru-wnioskow-na-sprzedaz-wegla
do 24.02.2023	Do 24 lutego 2023 r. ARiMR będzie przyjmować wnioski o wsparcie „Inwestycji zapobiegających zniszczeniu potencjału produkcji rolnej”. To oferta pomocy skierowana do rolników, którzy chcą zabezpieczyć swoje gospodarstwa przed ASF, a także do spółek wodnych chcących zainwestować w urządzenia chroniące gospodarstwa przed suszą czy powodzią. Szczegóły na stronie: https://www.gov.pl/web/arimr/wsparcie-na-inwestycje-chroniace-gospodarstwa-przed-asf-lub-powodzi--28-grudnia-rusza-nabor-wnioskow

Opracowała:

Magdalena Stachowiak
Dział Ekologii i Ochrony Środowiska

Notowania cen produktów rolniczych i środków do produkcji rolnej na terenie działania WODR w Poznaniu:

Pozostałe ceny (19.12.2022 r.)										
Wyszczególnienie	jednostki	Rejon I	Rejon II	Rejon III	Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	Rejon VII	Rejon VIII	Średnia
Olej napędowy	zł/l	7,76	7,39	7,64	7,55	7,86	7,45	7,74	7,74	7,64
Cena sznurka do prasy	kl.	44,50	47,20	74,67	63,45	51,33	51,33	51,00	45,67	53,64
Cena siatki do prasy	zł/dt	350,00	380,00	405,00	308,00	370,33	433,33	401,22	388,33	379,53
Słoma żytnia	zł/dt	15,00	21,40	30,17	52,25	24,00	21,17	23,00	18,33	25,66
Słoma jęczmienna	zł/dt	15,50	22,60	27,78	54,75	26,00	23,00	25,00	19,33	26,75
Słoma pszenna	zł/dt	15,00	21,40	40,92	55,00	23,83	25,33	24,00	20,33	28,23
Siano łąkowe	zł/dt	30,67	55,60	65,00	74,50	48,33	41,00	38,67	47,67	50,18
Obornik	zł/dt	10,50	11,60	18,00	35,00	15,00	12,00	18,00	19,00	17,39
Wapno węglanowe (bez kosztów transportu)	zł/dt	55,50	35,00	32,50	40,00	24,50				37,50
Wapno tlenkowe (bez kosztów transportu)	zł/dt		30,00	40,00		25,00	22,50			29,38
Cielę 40 kg	zł/szt	925,00	1140,00	1165,63	691,25	1000,00	966,67	925,00	1100,00	989,19
Młódź bydła 150 kg	zł/szt	2750,00	1925,00	2200,00	2016,67	2000,00	2050,00	2096,00	2166,67	2150,54
Jałówka hodowlana	zł/szt	6600,00	5575,00	5868,75	6633,33	5500,00	6500,00	5575,00	7166,67	6177,34
Loszka hodowlana	zł/szt	866,67	880,00	981,25	950,00	1200,00	790,00	743,00	776,67	898,45
Koszty wizyty weterynarza	zł/wizytę	61,67	86,25	103,33	177,50	85,67	89,17	106,67		101,46
Inseminacja lochy (nasienie+usługa)	zł	50,00	65,60	60,31	63,75	64,00	68,33	58,33	76,67	63,37
Inseminacja krowy (nasienie+usługa)	zł	111,67	89,00	118,31	111,88	96,67	109,50	85,67	96,67	102,42
Krowa użytkowa	zł/szt	5850,00	4820,00	4958,33	4500,00	4933,33	5833,33	4875,00	7566,67	5417,08
Jednostka zbożowa	zł/dt	117,25	119,50	122,67	125,94	119,27	120,67	118,68	121,54	120,69

Owoce i warzywa (sprzedaż hurtowa przez rolnika) (19.12.2022 r.)										
Wyszczególnienie	jednostki	Rejon I	Rejon II	Rejon III	Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	Rejon VII	Rejon VIII	Średnia
Jabłka deserowe	zł/kg	3,20	2,88	2,93	2,84	2,50	2,73	2,75	2,00	2,73
Ogórki gruntowe	zł/kg		10,25	4,00	8,59		8,00			7,71
Papryka czerwona	zł/kg	8,20	11,00	12,53	7,44	9,00	10,00			9,69
Papryka zielona	zł/kg	5,70	10,50	11,00	5,88	8,00	9,50			8,43
Marchew jadalna	zł/kg	2,10	2,00	2,83	2,14	2,10	2,40	2,50	1,63	2,21
Pietruszka – korzeń	zł/kg	5,80	4,35	4,20	5,28	3,75	4,33	4,50	4,50	4,59
Buraczki czerwone	zł/kg	2,70	2,40	1,78	2,28	1,75	1,77	2,18	1,55	2,05
Seler	zł/kg	5,40	4,35	4,15	5,26	3,35	3,50	3,50	3,50	4,13
Por	zł/kg	7,40	3,18	3,45	6,71	4,00	4,00	4,20	2,80	4,47
Cebula	zł/kg	2,40	2,98	3,32	2,37	2,45	2,50	2,35	2,40	2,60
Kapusta biała	zł/kg	1,80	3,75	3,28	2,27	1,90	2,50	1,35	1,07	2,24
Ziemniaki jadalne	zł/dt	130,00		135,75	129,25	113,33	125,00	116,50	115,00	123,55
Jabłko do przetwórstwa	zł/dt				342,60		250,00			296,30
Ogórki spod osłon	zł/dt				850,00					850,00
Pomidory spod osłon	zł/dt	760,00		795,00	594,50			1970,00	10,00	825,90
Ogórki spod osłon – długie	zł/dt	740,00		112,00	900,00					584,00
Pomidory spod osłon – malinowe	zł/dt	1000,00			917,00			1970,00		1295,67

Usługi (19.12.2022 r.)					
Wyszczególnienie	jednostki	Rejon I	Rejon II	Rejon III	
1 godz. najmu pracownika	zł/ha	20,33	36,25	22,25	
Orka pługiem 3-skib; ciągnik do 60 KM	zł/ha	255,00	206,00	225,00	
Orka pługiem 3-skib; ciągnik pow. 60 KM	zł/ha	340,84	223,50	230,00	
Podorywka	zł/ha	165,50	176,67	176,67	
Kultywatorowanie	zł/ha	170,00	135,00	155,00	
Talerzowanie	zł/ha	277,25	161,00	193,33	
Bronowanie	zł/ha	250,00	139,75	126,67	
Agregat uprawowy	zł/ha	240,00	163,33	210,00	
Agregat uprawowo-siewny	zł/ha	338,95	270,00	246,67	
Siew siewnikiem zbożowym	zł/ha	265,00	158,33	215,00	
Siew siewnikiem punktowym	zł/ha	270,00	159,67	200,00	
Sadzenie ziemniaków	zł/ha		143,00	170,00	
Roztrząsacz obornika +ładowacz	zł/ha	655,64	288,75	420,00	
Rozsiewacz wapna	zł/ha	255,00	137,00	161,67	
Opryskiwacz zawieszany	zł/ha	220,00	116,25	162,50	
Kosiarka rotacyjna	zł/ha	230,00	154,00	140,00	
Kosiarko-sieczkarnia	zł/ha	500,00	750,00	483,75	
Kombajn zbożowy	zł/ha	425,00	338,33	333,33	
Kombajn zbożowy-zbiór kukurydzy na ziarno	zł/ha	525,00	443,33	410,00	
Kombajn do ziemniaków	zł/ha	420,00	425,00		
Kombajn do buraków	zł/ha		825,00	816,67	
Prasa do słomy kostkująca wielkogabarytowa	zł/ha	255,00	182,25	195,00	
Prasa do słomy (zwijająca)	zł/ha	250,00	188,50	161,67	
Ciągnik U-3512 (lub inny do 60 KM) z 1 przyczepą	zł/km			4,83	
Ciągnik U-3512 (lub inny do 60 KM) z 2 przyczepami	zł/km			5,50	

Mleko (19.12.2022 r.)					
Wyszczególnienie	jednostki	Rejon I	Rejon II	Rejon III	
Mleko w kl. extra	zł/l	2,57	2,45	2,42	

Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	Rejon VII	Rejon VIII	Średnia bez rej. II i IV
25,75	31,00	24,00	22,50	24,33	25,80
268,33	228,50	200,00	236,00	235,00	231,73
278,75	256,50	276,67	286,67	284,67	272,20
203,33	200,00	195,00	195,00	172,00	185,52
165,00	205,00	210,00	192,50	170,00	175,31
176,00	211,50	233,33	235,00	242,00	216,18
151,67	167,50	150,00	170,00	170,00	165,70
205,00	235,00	225,00	212,50	215,67	213,31
243,33	245,00	260,00	250,00	260,00	264,24
176,67	195,00	182,50	195,00	223,33	201,35
187,50	199,00	215,00	183,33	173,33	198,48
188,33	175,00			186,00	172,47
275,00	326,67	315,00	372,50	350,00	375,44
220,00	210,00	190,00	253,00	150,00	197,08
135,00	151,00	182,50	129,00	131,67	153,49
166,67	162,50	130,00	161,67	175,33	165,02
566,67	700,00	550,00	635,00	576,67	595,26
405,00	477,33	550,00	448,75	493,33	433,89
407,50	510,00	600,00	425,00	550,00	483,85
346,67	285,00	450,00	270,00	650,00	406,67
875,00	850,00	1200,00	850,00		902,78
300,00	236,67	335,00		220,00	246,27
155,33	176,67	275,00	195,00	210,00	201,52
	5,70	6,35	7,10	5,53	5,90
	6,23	6,50		6,33	6,14

Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	Rejon VII	Rejon VIII	Średnia
2,54	2,32	2,45	2,75	2,50	2,50

Prywatni oferenci (19.12.2022 r.)										
Wyszczególnienie	jednostki	Rejon I	Rejon II	Rejon III	Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	Rejon VII	Rejon VIII	Średnia
Pasze:										
Prowit LP	zł/dt	296,00	275,00	318,00	465,00	320,00	332,00	328,00	321,67	331,96
Prowit T	zł/dt	293,57	275,00	307,50	415,50	307,50	308,00	326,00	310,00	317,88
Mieszanka PW	zł/dt	165,50	269,33	230,33	345,50	268,67	277,67	248,67	237,33	255,38
Mieszanka PT-1	zł/dt	198,20	150,00	177,50	240,50	190,67	188,33	185,50	182,67	189,17
Mieszanka PT-2	zł/dt	175,30	140,00	173,00	250,50	186,67	184,00	178,00	162,67	181,27
Mieszanka L	zł/dt	174,13	216,00	216,50	250,00	224,00	208,67	209,00	178,50	209,60
Mieszanka CJ	zł/dt	222,92	240,00	241,25	334,00	252,00	267,00	230,00	221,33	251,06
Mieszanka B	zł/dt	201,96	160,00	204,67	229,00	195,00	193,00	183,50	173,00	192,52
Koncentraty 10%-owe dla:										
loch	zł/dt	387,72	314,00	305,00	388,89	353,50	348,00	286,67	319,33	337,89
prosiąt	zł/dt		377,00	330,67	338,06	375,00	363,00	351,00	358,67	356,20
warchlaków	zł/dt	373,66	368,50	300,00	405,56	364,50	398,67	315,67	318,33	355,61
tuczniaków	zł/dt	376,92	364,00	346,67	414,34	348,00	348,00	325,67	304,33	353,49
Koncentraty 15%-owe dla:										
loch	zł/dt	382,32		352,33	374,97	370,00			299,00	355,73
prosiąt	zł/dt			410,33	400,08	420,00			340,00	392,60
warchlaków	zł/dt			396,00	428,75	390,00		378,00	324,00	383,35
tuczniaków	zł/dt	361,80		335,33	386,12	360,00		365,00	298,00	351,04
Koncentraty 20%-owe dla:										
loch	zł/dt	341,44	322,75	282,50	412,48	362,00		348,00	289,00	336,88
prosiąt	zł/dt	393,56	331,33	314,00	310,00	412,50	288,00	380,50	322,33	344,03
warchlaków	zł/dt	278,00	290,00	272,50	337,00	377,50	264,00	332,00	293,67	305,58
tuczniaków	zł/dt	307,20	275,00	250,00	265,00	331,00	280,00	353,00	306,33	295,94
Inne pasze:										
śruta sojowa	zł/dt	321,50	275,00	282,00	308,00	320,00	257,00	314,44	310,00	298,49
śruta rzepakowa	zł/dt	224,00	201,00	184,00	213,00	212,00	170,50	200,50	243,00	206,00
otręby pszenne	zł/dt	140,00	122,50	127,25	138,11	142,67	118,00	132,00	120,00	130,07
otręby żytnie	zł/dt	131,50	77,50	109,33	93,20	110,50	94,00	118,25	105,67	104,99
Nawozy mineralne:										
Mocznik (46%)	zł/dt	425,00	416,00	454,92	483,75	436,67	437,50	437,00	530,00	452,60
Saletra amonowa (34%)	zł/dt	367,50	370,00	367,08	380,50	380,00	385,00	411,67	439,33	387,64
Saletrzak (28%)	zł/dt	343,33	337,00	343,00	347,50	347,00	351,33	360,00	357,00	348,27
Superfosfat pylisty (18%)	zł/dt		240,00	230,00	166,00				221,50	214,38
Superfosfat granulowany (18%)	zł/dt								225,00	225,00
Sól potasowa (60%)	zł/dt	460,00	305,00	372,50	520,00	420,00	382,25	407,50	418,00	410,66
Polifoska 8:24:24	zł/dt	450,00	446,67	410,75	475,50	467,50	455,33	448,33	507,50	457,70
Polifoska 6:20:30	zł/dt	452,50	435,20	393,33	459,75	445,00	448,00	455,00	483,33	446,51
Polifoska 4:12:32	zł/dt	400,00	409,00	300,00	460,00		430,00	335,00		389,00
Amofoska 4:16:18	zł/dt	260,00	240,00	311,00	361,00	333,33	295,00	360,00	176,00	292,04
Siarczan potasu	zł/dt		600,00	465,00	470,00			300,00		458,75
Superfosfat wzmocniony (40%)	zł/dt	386,67	392,50	302,75	392,00	385,00		377,50	360,00	370,92

Małe ubojnie i przetwórnice (dzienny ubój do 400 szt.) (19.12.2022 r.)										
Wyszczególnienie	jednostki	Rejon I	Rejon II	Rejon III	Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	Rejon VII	Rejon VIII	Średnia
Żywiec wieprzowy kl. I	zł/kg	7,81	7,18	7,40	7,92	7,65	8,14	7,35	7,87	7,66
Żywiec wieprzowy wybrakowany	zł/kg	3,85	4,75	4,52		4,67	4,43	4,00	5,05	4,47
Żywiec wołowy kategoria A	zł/kg	12,34	12,55	13,33	11,78	12,98	11,96	11,60	11,83	12,30
Żywiec wołowy wybrakowany	zł/kg	6,98	8,09	8,45		9,41	9,68	10,52	8,20	8,76

Duże Zakłady Przetwórcze (dzienny ubój powyżej 400 szt.) (19.12.2022 r.)										
Wyszczególnienie	jednostki	Rejon I	Rejon II	Rejon III	Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	Rejon VII	Rejon VIII	Średnia
Żywiec wieprzowy kl. I	zł/kg			7,53	7,92	7,60		7,38		7,61
Żywiec wieprzowy wybrakowany	zł/kg			4,39	4,80	3,70		3,65		4,14
Żywiec wołowy kategoria A	zł/kg			13,73	12,40			13,18		13,10
Żywiec wołowy wybrakowany	zł/kg			9,15	9,00			4,10		7,42

Przedsiębiorstwa Zbożowo-Młynarskie i Zakłady przetwórcze (19.12.2022 r.)										
Wyszczególnienie	jednostki	Rejon I	Rejon II	Rejon III	Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	Rejon VII	Rejon VIII	Średnia
Żyto konsumpcyjne	zł/dt	115,91	107,50	106,50	119,13	113,28		107,12	112,80	111,75
Pszenica konsumpcyjna	zł/dt	138,91	147,50	151,50	158,75	144,26		150,69	144,53	148,02
Jęczmień konsumpcyjny	zł/dt	131,08	117,50	131,00	123,50	123,56		112,60	121,33	122,94
Pszenica paszowa	zł/dt	133,04	144,00	140,50	145,38	136,96	134,67	145,47	147,33	140,92
Żyto paszowe	zł/dt	103,54	106,50	103,00	111,00	110,33	108,33	106,29	111,33	107,54
Jęczmień paszowy	zł/dt	117,73	117,50	124,50	121,38	119,59	119,00	113,87	119,97	119,19
Pszenżyto	zł/dt	117,78	131,50	130,00	132,88	125,68	125,67	124,56	131,30	127,42
Owies	zł/dt	114,70	110,00		126,00	110,21		109,10	107,50	112,92
Kukurydza na ziarno	zł/dt	162,92	110,00	140,00	142,00	96,50	112,00		128,00	127,35
Groch	zł/dt	149,45			170,00	150,00				156,48
Gryka	zł/dt				470,00					470,00
Łubin słodki	zł/dt	168,52			152,00	155,00				158,51
Ziemniaki Przemysłowe	zł/dt	31,00				35,00				33,00

Targowisko (19.12.2022 r.)										
Wyszczególnienie	jednostki	Rejon I	Rejon II	Rejon III	Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	Rejon VII	Rejon VIII	Średnia
Żyto paszowe	zł/dt	140,00	120,47	152,50		100,00	115,00	107,03	125,00	122,86
Pszenica paszowa	zł/dt	160,00	157,25	162,00		130,00	130,00	148,69	157,50	149,35
Jęczmień paszowy	zł/dt	150,00	136,61	154,00		110,00	120,00	119,60	145,00	133,60
Pszenżyto	zł/dt	140,00	141,25	156,00		120,00	125,00	126,40	147,50	136,59
Mieszanka zbożowa	zł/dt	140,00	112,02			110,00	110,00	105,00	142,50	119,92
Ziemniaki jadalne	zł/kg	1,80	1,98	1,70	1,97	1,77	1,60	1,98	2,00	1,85
Marchew jadalna	zł/kg	3,38	2,96	2,73	2,90	3,50	3,00	2,93	2,83	3,03
Pietruszka - korzeń	zł/kg	6,75	5,26	5,67	7,32	6,83	5,83	5,93	6,17	6,22
Buraczki czerwone	zł/kg	3,17	3,10	2,75	3,00	2,83	2,50	2,13	2,83	2,79
Seler	zł/kg	7,00	5,20	5,53	6,08	6,00	5,00	5,00	5,83	5,71
Por	zł/kg	7,17	4,70	5,25	11,88	8,33	5,27	5,93	6,17	6,84
Pomidory	zł/kg	9,33	10,70	10,67	5,97	12,67	8,50	28,00	12,00	12,23
Ogórki	zł/kg	15,00	9,00	9,00	5,78		9,50			9,66
Prosię (15 kg)	zł/szt		155,00							155,00
Cielę (40 kg)	zł/szt		1300,00							1300,00
Krowy	zł/szt		5000,00							5000,00
Jaja	zł/szt	0,80	1,08	1,07	0,90	1,07	0,95	0,95	1,13	0,99
Ziemniaki jadalne wczesne	zł/kg	180,00			190,00					185,00
Kapusta biała	zł/kg	2,25	4,04	3,35	1,47	3,33	3,67	2,13	2,83	2,88
Jabłka deserowe	zł/kg	3,63	3,66	3,60	4,65	5,00	3,28	3,20	3,17	3,77
Pomidory spod osłon - malinowe	zł/kg	10,33		11,50				28,00	13,33	15,79
Ogórki spod osłon - długie	zł/kg	13,00		8,50	5,73	10,33			12,00	9,91

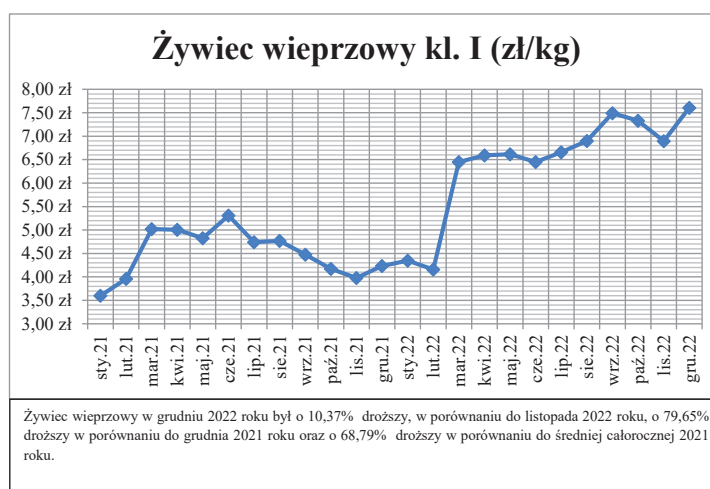
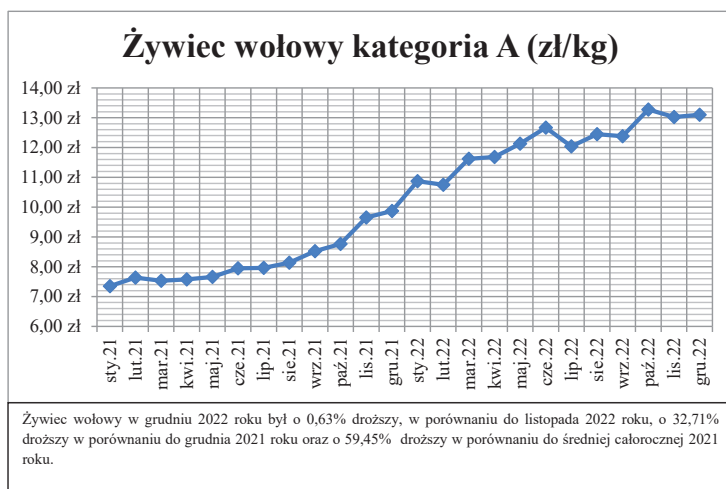
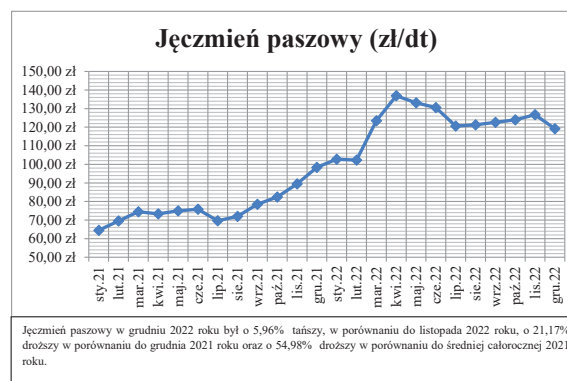
1) Rejon I: Złotów, Piła, Chodzież, Czarnków-Trzcianka. 2) Rejon II: Szamotuły, Międzybóże, Nowy Tomyśl, Grodzisk Wilkop., Wolsztyn.
 3) Rejon III: Kościan, Leszno, Gostyń, Rawicz. 4) Rejon IV: Oborniki, Poznań, Środa Wilkop., Śrem.
 5) Rejon V: Wągrowiec, Gniezno, Września, Sępólno. 6) Rejon VI: Konin, Turek, Kolo.
 7) Rejon VII: Krotoszyn, Jarocin, Pleszew, Kalisz. 8) Rejon VIII: Ostrów Wilkop., Ostrzeszów, Kępno.

Opracował: Piotr Konieczny Dział Ekonomiki i Zarządzania Gospodarstwem Rolnym

Wybrane wykresy na podstawie notowań

Cykl świński jest to cykl koniunkturalny powodujący okresowe wahania w poziomie produkcji i cen żywca wieprzowego

Bezpieczeństwo i higiena pracy – produkcja zwierzęca

Zawód rolnika uważany jest przez wielu jako „romantyczny” lub o wysokim znaczeniu społecznym z powodu produkcji żywności. Jednak ze względu na swoją złożoność co do lokalizacji, używanego sprzętu i w wielu aspektach kontaktu ze zwierzętami uznawany jest za niebezpieczny. Dlatego tak ważna jest znajomość przepisów oraz przestrzeganie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy.

Nie sposób wymienić wszystkich przepisów i regulacji prawnych, ale rolnik prowadząc swoje gospodarstwo powinien chronić siebie, rodzinę oraz pracowników, a drogą do tego jest ostrożność i bezpiecznie wykonywana praca. Przepisy bhp będą inne dla gospodarstw zajmujących się produkcją roślinną i inne dla zajmujących się produkcją zwierzęcą. Szczególnie duże ryzyko wypadków wiąże się z chowem i hodowlą zwierząt gospodarskich, gdzie należy zawsze uwzględniać zachowanie się zwierząt. Praca przy zwierzętach wykonywana jest codziennie, dlatego znajomość przepisów przy ich obsłudze jest szczególnie ważna. Do wypadków często dochodzi podczas karmienia, zabiegów higienicznych czy dojenia. Praca wykonana bez przygotowania podczas tych zabiegów może doprowadzić do przygniecen, pogryzienia a nawet stratowania przez zwierzęta. Nieporządek w budynkach inwentarskich przyczynia się do upadków osób obsługujących zwierzęta na korytarzach zanieczyszczonych karmą i odchodami zwierząt oraz do uderzeń i przygniecen przez urządzenia służące do przygotowania karmy i upadające przedmioty.

Systematyczność i staranność kluczem do sukcesu

Obsługą zwierząt powinny przede wszystkim zajmować się osoby dorosłe, zrównoważone, zdrowe oraz sprawne fizycznie i przyjaźnie do nich nastawione. Prace przy zwierzętach powinny być wykonywane systematycznie, starannie i bez pośpiechu. Zwierzęta świetnie wyczuwają nerwowość obsługującej je osoby i często reagują agresją. Dlatego należy przestrzegać kilku podstawowych zasad.

Przed wszystkim podchodząc do zwierząt należy je uprzedzić głosem, oswajać dotykiem i nie podchodzić do nich od tyłu (zwłaszcza w przypadku bydła i koni, widzą one bowiem tylko przestrzeń dookoła siebie z wyjątkiem obszaru za zadem). Szczególną ostrożność należy zachować przy matkach karmiących, ogierach i młodych koniach oraz przy zwierzętach silnych. Należy wtedy pamiętać o drążku zakładanym do otworu nosowego, czy skórzanym kantarze na głowę na przykład przy obsłudze buhaja. Przy zabiegach weterynaryjnych i pielęgnacyjnych należy używać poskromu i w razie konieczności korzystać z pomocy drugiego człowieka.

Bardzo ważny dobrostan

Ważnym czynnikiem jest również zapewnienie odpowiedniego dobrostanu. Budynki inwentarskie powinny być przestronne, dobrze oświetlone i czyste. Istotne jest

przede wszystkim wydzielenie przestronnego stanowiska w taki sposób, aby był swobodny dostęp do zwierząt, a koryta tak usytuowane, aby pokarm mógł być podawany z zewnątrz stanowiska. Zwierzęta muszą mieć również swobodny dostęp do wody. Ściany w budynkach inwentarskich powinny być pozbawione wszelkich nierówności, aby uniknąć skaleczenia zwierząt. W budynku powinna być również bezpieczna instalacja elektryczna ze względu na wysoką wilgotność powietrza jaka w nim panuje. Pomieszczenia powinny być prawidłowo oświetlone zarówno światłem sztucznym jak i naturalnym. Rolnik pamiętając o swoim bezpieczeństwie pracy w budynkach inwentarskich powinien zabezpieczyć w barierki wszystkie schody i rampy. Jeżeli w budynkach są schody, to powinny one być wygodne, wykonane z takiego materiału, aby nie były śliskie i wyposażone w poręcze. Należy również utrzymywać porządek w pomieszczeniach, zwłaszcza na traktach komunikacyjnych, a używane narzędzia do pracy odkładać na swoje miejsce.

Chów i hodowla bydła niesie duże ryzyko wypadkowe wśród osób obsługujących ten gatunek zwierząt. Dlatego zapewnienie im odpowiedniego dobrostanu to również poprawa pracy obsługującego je rolnika. Krowy są z natury spokojnymi zwierzętami, ale ze względu na dużą masę ciała mogą stanowić duże niebezpieczeństwo dla człowieka. Podczas wykonywania doju, usuwania obornika czy zadawaniu pasz dochodzi do kopnięć i przygniecen. Najwięcej wypadków dochodzi w oborach gdzie zwierzęta trzymane są na uwięzi, w których obsługa zmuszona jest do wchodzenia między zwierzętami co często skutkuje przygnieceniem do drugiego zwierzęcia lub ściany oraz kopnięciem. Najbezpieczniejszym miejscem pracy dla rolnika są obory wolnostanowiskowe, z szerokimi korytarzami paszowymi, pozwalające na swobodny wjazd wozu paszowego. Taki system zapewnia nie tylko bezpieczeństwo i wydajność pracy, ale również higieniczne warunki pozyskiwania mleka. Wiąże się to jednak z dużymi inwestycjami w gospodarstwie.

Wypadki przy udoju

Nie jest tajemnicą, że wiele wypadków ma miejsce przy udoju. Nie wszystkie gospodarstwa są wyposażone w hale udojowe i systemy zarządzania stadem lub zautomatyzowane roboty udojowe, niestety jeszcze większość z nich stosuje udój bańkowy. Mycie wymion oraz zakładanie i zdejmowanie aparatów udojowych prowadzi często do kopnięć i przygniecen przez krowę. Wymiona krowy są bardzo wrażliwe i krowa w ten sposób reaguje na ból,

dlatego przy tej czynności należy podejść od strony przeciwnej do zwierzęcia. Szczególnego traktowania wymagają krowy u których występuje zapalenie gruczołu mlekowego, krowy młode oraz krowy w trakcie rui. Zwierzęta wtedy są szczególnie wrażliwe i niespokojne. W takich przypadkach zalecana jest pomoc drugiego człowieka lub unieruchomienie zwierzęcia.

Inną grupą zwierząt, przy której należy szczególnie przestrzegać przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy jest chów i hodowla trzody chlewnej. Co prawda w ostatnich latach wiele chlewni zostało zmodernizowanych i zmechanizowanych, wprowadzono do nich nowe technologie żywienia, ale często jeszcze zdarzają się wypadki w budynkach, gdzie stosuje się tradycyjne metody pracy. Występują one przede wszystkim przy obsłudze zwierząt w okresie rui i poporodowym, w trakcie sprzedaży i przepędzania oraz przy wykonywaniu zabiegów zoohigienicznych.

Okres rozrodczy u trzody chlewnej wymaga szczególnej uwagi. Dotyczy zarówno macior jak i knurów. W tym okresie zwierzęta powinny mieć zapewniony kontakt wzrokowy, zapachowy i dotykowy. Agresywnego zachowania zwierząt można uniknąć poprzez krycie maciory w kojcu knura. W trakcie zagrożenia knury i maciory atakują człowieka swymi ostrymi kłami przeważnie w okolicy kończyn dolnych, co może doprowadzić do uszkodzenia tętnicy udowej i wykrwawienia. Maciory wykazują silny instynkt macierzyński, dlatego karmiące maciory zaleca się utrzymywać w specjalnych kojcach, w czasie zabiegów weterynaryjnych odseparować od prosiąt, bowiem w czasie karmienia mogą również atakować znane im osoby. W czasie prac porządkowych, między innymi w czasie usuwania obornika, czy w czasie załadunku lub podczas sprzedaży zaleca się przepędzanie zwierząt do innych kwater i używanie zapór przepędowych oraz poganiaczy.

Higiena pracy

Każdy rolnik pracujący przy obsłudze zwierząt powinien przestrzegać higieny pracy. W budynku inwentarskim powinno być wydzielone pomieszczenie, w którym rolnik mógłby się przebrać i umyć ręce. Należy pamiętać, że powinno się używać odzieży przeznaczonej tylko do tego celu, gdyż zwierzęta źle reagują na zapach alkoholu, perfum czy środków ochrony roślin. Bardzo ważną czynnością jest mycie rąk przed i po pracy. Przed dojem nie należy zapominać o myciu wymion i dojarki, aby zapobiec zakażeniu mleka bakteriami. Co najmniej dwa razy w roku należy gruntownie posprzątać, odkazić i wymalować wapnem pomieszczenia inwentarskie. Szczególnie o higienę należy dbać podczas chorób zwierząt, zwłaszcza zakaźnych i przenoszonych drogą oddechową- należy wtedy używać rękawic gumowych oraz półmasek i okularów ochronnych, a przede wszystkim bezwzględnie o tym fakcie powiadomić służby weterynaryjne. Chore zwierzęta należy odizolować i starannie odkazić lub zniszczyć wszystko z ich otoczenia. Należy też postępować zgodnie z zaleceniami służb weterynaryjnych. Osoba mająca kontakt z chorym zwierzęciem powinna poddać się badaniom lekarskim. Rolnik obsługujący zwierzęta musi mieć tę świadomość, że może zarazić się chorobą odzwierzęcą.

Dlatego powinien bezwzględnie przestrzegać wszystkich zasad higieny.

Poza ostrożnością w obcowaniu ze zwierzętami mamy jeszcze jeden czynnik, to są urządzenia mechaniczne, które pomagają w codziennej pracy ze zwierzętami. Dlatego w tym aspekcie osoby je obsługujące powinny przestrzegać podstawowych zasad z tym związanych. Zawsze osoba używająca określonego urządzenia musi mieć odpowiednie kwalifikacje, jeżeli jest to niezbędne i wynika z przepisów lub instrukcji obsługi urządzenia. Zawsze należy używać tylko sprawnych urządzeń dla bezpieczeństwa człowieka i zwierząt. Wszelkie naprawy powinny być wykonane przez uprawnione do tego osoby.

Reasumując, można stwierdzić, że bezpieczeństwo i higiena pracy przy obsłudze zwierząt zależy przede wszystkim od właściwej organizacji pracy, stanu technicznego infrastruktury gospodarstwa oraz zgodne z instrukcją użytkowanie.

Mariola Strauchmann
PZDR nr 4

Źródła:

Bezpieczeństwo i higiena pracy w rolnictwie. Poradnik dla rolników i przedsiębiorców rolnych – Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Bezpieczna Obsługa Zwierząt Gospodarskich – Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

UWAGA!

Przypominamy o zapoznaniu się z Ustawą o ochronie zwierząt znowelizowaną w dniu 1 stycznia 2012 roku. W szczególności, w okresie zimowym należy zadbać o wiejskie zwierzęta: koty, psy, a także zwierzęta hodowlane.

Obowiązki utrzymującego zwierzę domowe

Art. 9.1. Kto utrzymuje zwierzę domowe, ma obowiązek zapewnić mu pomieszczenie chroniące je przed zimą, upałami i opadami atmosferycznymi, z dostępem do światła dziennego, umożliwiające swobodną zmianę pozycji ciała, odpowiednią karmę i stały dostęp do wody.

Art. 9.2. Zabrania się trzymania zwierząt domowych na uwięzi w sposób stały dłużej niż 12 godzin w ciągu doby lub powodujący u nich uszkodzenie ciała lub cierpienie oraz niezapewniający możliwości niezbędnego ruchu. Długość uwięzi nie może być krótsza niż 3 m.

Ochrona gleb

Gleba jak przeczytamy w Słowniku Języka Polskiego PWN to „biologicznie czynna powierzchniowa warstwa skorupy ziemskiej, stanowiąca podłoże życia roślin”. Jednak istnieje wiele definicji tego specyficznego tworzywa ze względu na jego złożony charakter i pełnienie licznych funkcji. W rolnictwie najistotniejszą rolą będzie zapewnienie roślinom środowiska wzrostu czyli stanowienie wsparcia strukturalnego oraz źródła wody i składników odżywczych.

Gleba stanowiąc naturalne środowisko życia roślin ma fundamentalne znaczenie w rolnictwie. Zatem jej ochrona jest podstawą w uprawie roślin. Ponadto właściciel gruntów stanowiących użytki rolne oraz gruntów zrehabilitowanych na cele rolne jest obowiązany do przeciwdziałania degradacji gleb, w tym szczególnie erozji i ruchom masowym ziemi (art. 15. ust. 1 Ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych - Dz.U. 1995 nr 16 poz. 78 z późn. zm.).

Co rozumiemy pod pojęciem degradacji gleby? Zgodnie z Encyklopedią PWN są to „procesy i zjawiska obniżające zasobność oraz żyzność gleby na skutek pogorszenia się jej właściwości fizycznych, chemicznych i biologicznych istotnych dla roślin”. Degradacja gleby może mieć charakter fizyczny. Wtedy mówimy o zjawisku erozji czyli procesie niszczenia wierzchniej warstwy skorupy ziemskiej wskutek działania m.in. wody i wiatru. W jaki sposób możemy zapobiegać erozji? Duże znaczenie w zapobieganiu erozji ma zakładanie i pielęgnowanie pasów zadrzewień śródpolnych oraz stałe utrzymywanie gleby pod okrywą roślinną.

Degradację chemiczną gleby powodują szkodliwe substancje chemiczne, do których możemy zaliczyć metale oraz pozostałości środków ochrony roślin. Zasady stosowania środków ochrony roślin reguluje Ustawa z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin (Dz.U. 2013 poz. 455 z późn. zm.). Zgodnie

z art. 35. ust. 1. powyższej wspomnianej ustawy środki ochrony roślin należy stosować w taki sposób, aby nie stwarzać zagrożenia dla zdrowia ludzi, zwierząt oraz dla środowiska, w tym przeciwdziałać zniesieniu środków ochrony roślin na obszarze i obiekty niebędące celem zabiegu z zastosowaniem tych środków oraz planować stosowanie środków ochrony roślin z uwzględnieniem okresu, w którym ludzie będą przebywać na obszarze objętym zabiegiem. Degradację chemiczną gleby może powodować również zakwaszenie gleby czyli obniżenie jej pH poniżej 4,5. Rozwiązaniem tego problemu jest systematyczne badanie odczynu gleby oraz zabieg wapnowania. Jednak wspomniany zabieg przeprowadza się na ogół co 4 lata.

Degradację biologiczną gleby powodują niekorzystne zmiany w składzie mikroflory i mikrofauny w glebie. Odmową rolę w zapobieganiu tego zjawiska jak również innych wspomnianych wcześniej rodzajów degradacji odgrywa substancja organiczna w glebie. Jej głównym składnikiem jest próchnica. Jej występowanie w glebie skutkuje poprawą struktury gleby, zwiększeniem pojemności wodnej (zdolność do zatrzymywania wody w glebie), ochroną przed zanieczyszczeniem chemicznym oraz zwiększeniem aktywności biologicznej. Zatem istotne jest dostarczanie substancji organicznej do gleby poprzez nawożenie nawozami naturalnymi czy przyorywanie resztek pożniwnych (rys.). Bardzo ważne jest również

występowanie w płodozmianie roślin wpływających dodatnio na bilans substancji organicznej czyli roślin strączkowych, traw na polu oraz roślin motylkowych.

Zgodnie z zapisami w Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 rolnictwo ma być bardziej ukierunkowane na ochronę środowiska, w tym gleby. Stąd też w skład Warunkowości (nowy obowiązkowy element tzw. Zielonej Architektury) wchodzi normy dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska – GAEC nastawione m.in. na ochronę i jakość gleby.

Norma GAEC 5 to zarządzanie orką, przyczyniające się do zmniejszenia ryzyka degradacji i erozji gleby, w tym uwzględnianie nachylenia terenu. Zgodnie z tą normą gruntów ornych położonych na stokach o nachyleniu $\geq 14\%$

- nie wykorzystuje się pod uprawę roślin wymagających utrzymywania redlin wzdłuż stoku;
- nie utrzymuje się jako ugór czarny w okresie jesienno-zimowym (od dnia 1 listopada do dnia 15 lutego).

Ponadto na gruntach ornych, położonych na stokach o nachyleniu $\geq 14\%$, wykorzystywanych pod uprawę roślin wieloletnich oraz w uprawach trwałych (sady – drzewa owocowe) położonych na tych stokach - utrzymuje się okrywę roślinną lub ściółkę w międzyrzędziach.

Powyżej wspomniane praktyki na zboczach o nachyleniu $\geq 14\%$ mają ograniczyć zjawisko erozji gleb oraz procesy towarzyszące takie jak utrata materii organicznej.

Kolejna norma ukierunkowana na ochronę i jakość gleb to GAEC 6 czyli minimalne pokrycie gleby, aby uniknąć pozostawienia gleby niepokrytej roślinnością w najbardziej newralgicznych okresach. Norma ta obejmuje utrzymanie okrywy ochronnej gleby na powierzchni stanowiącej co najmniej 80% gruntów ornych, wchodzących w skład gospodarstwa rolnego w okresie od dnia 1 listopada do dnia 15 lutego. Jako spełnienie wymogów normy uznaje się m.in.: okrywę roślinną (uprawy ozime, trawy na gruntach ornych, międzyplony ozime), pozostawienie ścierniska, grunty pokryte resztkami poźniwnymi, czy mulczem.

Ponadto w uprawach trwałych (sady - drzewa owocowe) utrzymuje się okrywę ochronną gleby w międzyrzędziach w okresie od dnia 1 listopada do dnia 15 lutego.

Utrzymanie okrywy ochronnej gleby w okresie jesienno-zimowym przyczyni się do ochrony gleby przed erozją i utratą materii organicznej gleby.

Następną normą jest GAEC 7 - płodozmian na gruntach ornych, z wyjątkiem upraw rosnących pod wodą. Norma ta obejmuje praktyki gospodarstw rolnych służącej zmianowaniu upraw. Gospodarstwa powyżej 10 ha gruntów ornych zobowiązane są do:

Prowadzenia upraw na powierzchni co najmniej 40% gruntów ornych w taki sposób, aby na każdej działce rolnej, na tych gruntach, w porównaniu z rokiem poprzednim, była prowadzona inna uprawa w plonie głównym.

Powyższe obowiązki uznaje się za spełnione na danej działce rolnej w przypadku wprowadzenia po zbiorze plonu głównego uprawy wtórej, tj. międzyplonu (ozimego lub ścierniskowego lub wsiewki poplonowej), z okresem utrzymania przez co najmniej 8 tygodni od terminu wysiewu, a w przypadku wsiewki - od terminu zbioru uprawy w plonie głównym.

Jednocześnie, na wszystkich gruntach ornych w gospodarstwie, taka sama uprawa w plonie głównym nie może być prowadzona dłużej niż 3 lata.

Powyższe zasady nie obowiązują w przypadku upraw koźzystnie wpływających na poprawę i zachowanie potencjału gleby, takich jak: rośliny bobowate, trawy i inne zielne rośliny pastewne, mieszanki bobowatych drobnonasiennych z trawami, grunty ugorowane oraz uprawy wieloletnie.

Norma GAEC 7 obejmuje również praktyki gospodarstw rolnych służącej dywersyfikacji upraw polegające na tym, że gospodarstwa powyżej 10 ha gruntów ornych zobowiązane są do prowadzenia co najmniej 3 różnych upraw na gruntach ornych, przy czym uprawa główna nie może zajmować więcej niż 65% gruntów ornych, a dwie uprawy główne łącznie nie mogą zajmować więcej niż 90% gruntów ornych.

Za odrębną uprawę uznaje się:

- rodzaj w klasyfikacji botanicznej upraw,
- gatunek z rodzin kapustowatych (Brassicaceae), psiankowatych (Solanaceae) i dyniowatych (Cucurbitaceae),
- grunt ugorowany,
- trawę lub inne pastewne rośliny zielne.

Jednak z wdrażania normy GAEC 7 wyłączone są gospodarstwa:

- w których więcej niż 75% GO jest wykorzystywanych do produkcji traw lub innych zielnych roślin pastewnych, uprawy roślin strączkowych lub ugorowanych lub stanowi sumę powyższych,
- w których więcej niż 75% UR stanowi TUZ lub jest wykorzystywanych do produkcji traw lub innych zielnych roślin pastewnych, lub stanowi sumę powyższych.

Natomiast gospodarstwa, w których prowadzona jest produkcja ekologiczna zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 2018/848, potwierdzona certyfikatem, uznaje się za spełniające normę DKR 7.

Wprowadzenie tej normy ma na celu utrzymanie żywności i jakości gleb poprzez racjonalną gospodarkę glebową materią organiczną oraz wspieranie efektywnego zarządzania składnikami pokarmowymi.

Bardzo istotną kwestią jest rozpoczęcie obowiązywania powyższych norm GAEC. Normy GAEC 5 i 6 mają obowiązywać od 2023r. Natomiast w kwestii normy GAEC 7 Polska w roku 2023 roku skorzystała z derogacji od obowiązku wdrożenia tej normy – przewidzianej przepisami rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2022/1317, co oznacza, że ma ona obowiązywać od 2024r.

Podsumowując gleba stanowi fundament dla uprawy roślin. Tym samym ma ogromne znaczenie dla przyszłości rolnictwa. Ma to również zagwarantować Wspólna Polityka Rolna na lata 2023-2027.

Anna Giera
Dział Ekologii i Ochrony Środowiska

Fot. Anna Giera

Źródła:

Encyklopedia PWN (<https://encyklopedia.pwn.pl/>)
<https://agriculture.vic.gov.au/farm-management/soil>
Ochrona środowiska w gospodarstwie rolnym. Poradnik dla doradcy. Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie. Poznań, 2014
Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (2023PL06AFSP001)
Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 – prezentacja, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, 2022
Słownik Języka Polskiego PWN (<https://sjp.pwn.pl/>)
Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych - Dz.U. 1995 nr 16 poz. 78 z późn. zm.)
Ustawa z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin (Dz.U. 2013 poz. 455 z późn. zm.)

Współczesne ule. Jakie są i jakie, być może, będą?

Dr Józef Kalinowski, prowadząc w Sielinku koło Opalenicy (do dziś istnieje tu pasieka WODR w Poznaniu) przez ponad 10 lat ocenę różnych typów uli w kilku wersjach materiałowych, tak opisał założenia dotyczące budowy ula odpowiadającego wymogom nowoczesnej gospodarki wędrowniej: „Ule umożliwiające prowadzenie nowoczesnej gospodarki pasiecznej powinny być małych wymiarów zewnętrznych, a pojemny wewnątrz, powinien być lekki, łatwy do transportu, łatwy do wykonania i względnie tani”.

Jeśli chodzi o szczegółowe wymagania pszczelarza, ul powinien być:

- energooszczędny – łatwy do ogrzania, ale i do schłodzenia,
- cichy, z materiału tłumiącego dźwięki i drgania,
- wymiary, kształt, proporcje zbliżone do regularnej bryły (idealna jest kula),
- z naturalnych, pospolitych materiałów dobrze dobranych do siebie,
- cztery ocieplone ściany zmniejszają przegrzewanie się uli.

Ul pokazowy, obserwacyjny czy do badań naukowych jest natomiast najczęściej drogi i nie ma z niego szybkich zysków dla pszczelarza. Jest to poświęcenie dla nauki, jak napisał Abbe Warre francuski ksiądz i pszczelarz z okresu międzywojennego w swojej pracy: „Pszczelarstwo dla wszystkich – Proste i produktywne pszczelarzenie”.

Inne są te do postawienia na dachach, a inne w przydomowych ogrodach a te w pasiekach wędrownych będą być może autonomicznie przemieszczać się w pobliże pól wymagających zapylania. Wobec tego będą to ule nieco inne niż dziś,

ponieważ nasze potrzeby wymuszą zróżnicowanie ich rodzajów zgodnie z wymaganiami gospodarki pasiecznej, do której zostaną dopasowane. Powinny więc być skrojone na miarę jak dobrze leżący garnitur.

Tak się składa, że przed laty zajmowałem się w ramach mojej pracy magisterskiej porównaniem nowoczesnych materiałów do budowy uli, jakimi wówczas były: styropian, poliuretan, płyta pilśniowa twarda z dawniej stosowanymi czyli słomą i drewnem. Dodam więc od siebie, że korzystnie jeśli materiał z którego ul jest wykonany ma zdolność magazynowania ciepła (odpowiednią pojemność cieplną) i powolnego jego oddawania podczas spadków temperatury. Dobrze jeśli ułatwia on odprowadzenie nadmiaru pary wodnej, ale jednocześnie pomaga utrzymać wewnątrz optymalną wilgotność.

W przyszłości, jak miemam, pojawią się ule wykonane z nowoczesnych materiałów, których dzisiaj jeszcze nie znamy oraz będą ustawiane w miejscach bezpośrednio sąsiadujących z przestrzeniami w których funkcjonują ludzie. Już dziś na dachach wieżowców istnieją ogrody, będące oazami zieleni wśród kamiennych pustyń betonowych budynków.

Ule wielokorpusowe (na początku sezonu pasiecznego składają się z dwóch korpusów) ustawione na nowoczesnej podstawie

Do tych ogrodów człowiek wprowadza coraz śmielej także pszczoły, aby zachować łączność z naturą, bo okazuje się, że sterylne i klimatyzowane biura nie zapewniają nam jednak dobrostanu. Pojawiają się też ule, które można nazwać „terapeutycznymi”. Na przykład prezentowany poniżej ul do termoterapii choroby inwazyjnej pszczół, jaką jest warroza, czyli dręcz pszczeli.

W miarę postępu związanego z nadzorem zdalnym rodzin pszczelich pojawiają się ule przystosowane, głównie dzięki oprzyrządowaniu za pomocą elektroniki i transmisji internetowej danych, do monitoringu osadzonych w nich rojów.

Sam jestem ciekaw, czy w przypadku ewentualnego skolonizowania przez ludzkość nowej planety obędzie się bez pszczół. Czy wobec tego zabierzemy je tam bez uli? Może w formie jajeczek w inkubatorach? Czy pszczoły brały już udział w wyprawie pozaziemskiej zorganizowanej przez człowieka?

Jak przeczytałem w artykule Pani Martynty Walerowicz na portalu pasieka24.pl pszczoły leciały w kosmos jak dotąd dwa razy. Najpierw w 1982 r., gdy sprawdzano, jak w stanie nieważkości zachowują się muchy, ćmy i pszczoły oraz dwa lata później, gdy na wahadłowcu Challenger znalazł się specjalnie przygotowany ul z „rodzinką” pszczelą składającą się z królowej i 3400 robotnic. Królowa złożyła 30 jajeczek, jednak z nieznanego powodu z żadnego nie wykształciły się pszczoły. Swoją drogą nie ma ponoć lepszego pożywienia do zabrania „na drogę” w kosmos niż jaja owadów, które są małe (dają się spakować w niewielkiej pojemności), lekkie i zawierają idealnie zbilansowane składniki odżywcze. Starsi Polacy jeszcze pamiętają przecież, jaki prowiant tradycyjnie jadało się w pociągach lub autobusach wiozących nas na wczasy. Dlatego to odkrycie amerykańskich naukowców wcale nas nie dziwi. Przy okazji wspomnę, że według naukowców podczas długich wypraw człowieka w kosmos największy problem stanowić może tzw. mikrokosmos czyli mikroorganizmy pożyteczne żyjące w naszym organizmie i zjadane np. z kiszoną kapustą, a produkujące dla nas min. witaminy. Bez tych bakterii nasz organizm nie może prawidłowo funkcjonować. Amerykańscy naukowcy sformułowali opinię, że jelita to drugi mózg. Ciekawe, czy na tej nowej planecie komórki plastra, który zbudują pszczoły też będą sześciokątne? Najważniejsze jest to, że człowiek dostrzega

Ul solarny do zwalczania inwazji warrozy w rodzinach pszczelich metodą termiczną. Czechy, wyjazd szkoleniowy zorganizowany przez SIR/WODR w Poznaniu

potrzebę nie tylko uzyskiwania produktów pszczelich lecz także bezcenną wartość obcowania z przyrodą, której nierozzerwalną częścią są pszczoły, ale i my sami. Stąd już tylko krok do zauważenia, że szkodząc naturze, szkodzimy sobie samym. Pszczoły i tu odgrywają istotną rolę, będąc swoistym indykatorem stanu zdrowia lub skażenia naszego wspólnego środowiska.

Dzięki ulom i pszczołom zrozumiałem, że środowisko może być skażone także światłem lub hałasem. Pszczoły zauważyły to już dawno i dlatego preferują drewno lipowe jako najlepsze do budowy uli. A ludzie budujący meble całkiem niedawno wykorzystali tę wiedzę, stosując płyciny z lipowego drewna w ekskluzywnych meblach biurowych. Podobno w takim biurze pracująca drukarka jest znacznie mniej hałaśliwa.

Moje doświadczenie związane z wpływem hałasu na pszczoły sięga jeszcze tatowej pasieki, kiedy to nieraz byłem strofowany za zbyt dużą hałaśliwość lub stukanie w ul.

Kilka lat temu zakupiliśmy do firmowej pasieki ul obserwacyjny, mały i lekki na 2-3 ramki z przeszklonymi ścianami. Osadziliśmy w nim pszczoły z matką, które właśnie zagospodarowały wnętrze. Dla wygody ul stał na stole w salce wykładowej. Rano zaraz po włączeniu komputera przyniosłem sobie w filiżance kawę i postawiłem na tym samym stoliku z zamiarem obserwacji zachowania pszczół w ich nowym domu. Ledwie postawiłem filiżankę, gdy usłyszałem wyraźny, głośny dźwięk, jakby jęk: buuuuuuuuuuu.

Ze zdziwieniem podniosłem kawę. Po chwili postawiłem ją ponownie. Znow pszczoły zareagowały jeszcze głośniejszym dźwiękiem, jakby myśląc, że nie dosłyszałem poprzedniego. W tym momencie przyznałem, w myślach rację mojemu Tacie i zrobiło mi się wstyd przed samym sobą, że wcześniej nie do końca rozumiałem jego nauki. I jeszcze naszła mnie refleksja wyrażona słowami wieszczki : „wiara i czucie silniej mówią do mnie, niż mędrca szkiełko i oko”.

Doświadczeni pszczelarze mawiają nieraz, że: „pszczoły nas wyprzedziły o jeden krok” w tym sezonie. Nie wiemy jak to się stało. Trawestując to powiedzenie, wydaje mi się, że pszczoły są nieco starsze (ok. 130 mln lat) i żyją na tej planecie dużo dłużej

niż ludzie (ok. 2,6 mln lat), czyli wyprzedziły nas o ładnych kilka ... kroków. A skąd się wzięły?

Być może zanim człowiek osiadł na innej „ziemi” powinny tam już być pszczoły?

Póki co cieszę się, że mogę z nimi obcować tutaj, na Ziemi, słuchać ich muzyki i przybliżać sekrety rojów mniej wtajemniczonym. Planety nie zamierzam zmieniać na żadną inną, na której nie byłoby pszczoł.

Chciałbym, aby w tych hipernowoczesnych ulach pszczołom było co najmniej tak dobrze, jak w dziadkowych leżakach. Wiem jednak, że nie od uli zależy dobrostan pszczoł lecz od człowieka i jego odpowiedzialnego sposobu gospodarowania na naszej planecie. Mamy prosty wybór: albo zniszczymy kolejne gatunki roślin i zwierząt, aż w końcu osiągną nas skutki galopujących antropogenicznych zmian w postaci zagłady, także naszego gatunku; albo zmienimy siebie samych, naszą gospodarkę, ekonomię i moralność, co, być może, pozwoli zapobiec katastrofie. Zanim więc zdobędziemy, mam nadzieję

pokoju, inną „Ziemię” do zamieszkania, szanujmy a właściwie ratujmy to co mamy, w myśl porzekadła: „cudze chwalicie, swego nie znacie, sami nie wiecie co posiadacie”.

Tradycyjne ziemskie ule z drewna mają przecież swój nieodparty urok. Gdybyż jeszcze umiały opowiedzieć swoją historię! Osobiście zdecydowanie preferuję dźwięk pracujących czy rojących się pszczoł nad odgłosy pracujących maszyn, choćby najnowocześniejszych biurowych drukarek, nawet tych w mennicy państwowej. Znacznie przecież przyjemniej przysiąść w cieniu lipy niż w pomieszczeniu z klimatyzatorami, które ogrzewają atmosferę, huczą i produkują kurz, czerpiąc energię z paliw czyli węglodorów kopalnych, do których spalania zużywany jest przecież życiodajny tlen.

Jędrzej Wigura
PZDR nr 2

Fot. Jędrzej Wigura

Zadrzewienia – nie tylko element krajobrazu

Kto z nas, będąc na spacerze z bliskimi „za miastem” lub patrząc z okna samochodu czy z siodełka roweru choć raz nie zaczął wzrokiem o drzewa i krzewy rosnące przy gruntowych, polnych drogach czy przecinające połacie pól uprawnych? Komu nie zdarzyło się szukać miejsca na odpoczynek w ich sąsiedztwie lub cienia albo schronienia przed deszczem? Komu nie zaświtała myśl, że takie zadrzewienia cieszą oczy w porze kwitnienia i są tu całkiem „na miejscu”? Zadrzewienia śródpolne, bo o nich mowa, są ważną częścią krajobrazu i pełnią wiele różnych funkcji środowiskowych. Wiele z nich jest istotnych dla środowiska rolniczego i dlatego warto znać inne ich funkcje poza walorami wizualnymi.

Cytując ustawę o ochronie przyrody zadrzewienia to „pojedyncze drzewa, krzewy albo ich skupiska niebędące lasem (...) lub plantacją, wraz z terenem, na którym występują, i pozostałymi składnikami szaty roślinnej tego terenu”. Mogą przybierać najróżniejsze formy, np. małych lub większych grup drzew, pasów drzew i krzewów czy alei. Są to więc wszystkie drzewa i krzewy rosnące poza lasem, ale także wysoka roślinność pomiędzy zabudowaniami, wśród pól i łąk, na miedzach, wzdłuż dróg oraz przy liniach brzegowych zbiorników i cieków wodnych. W zależności od lokalizacji, wysokości, składu gatunkowego zadrzewienia pełnią różnorodne, często złożone funkcje na rzecz ekosystemu łąk i pól. Jest to bardzo istotne, szczególnie w dobie ciągłej intensyfikacji produkcji rolnej oraz przeznaczania coraz większych obszarów pod zabudowę.

Zadrzewienia są elementami przyrody, które zostały stworzone i ukształtowane przez człowieka. Można w nich wyróżnić warstwy roślinności. W Wielkopolsce zostały spopularyzowane w XIX wieku przez generała Dezyderego Chłapowskiego, który jako ziemianin i przyrodnik pasjonat zakładał je w swoich dobrach w Turwi koło Kościana po powrocie z kampanii napoleońskiej. Zachowane tam do dziś jako system zadrzewień na powierzchni ok. 10 tysięcy hektarów wyróżniają

się tym, że tworzą je przynajmniej trzy rzędy nasadzeń drzew i krzewów.

Dla każdego rolnika powinno być istotne, iż zadrzewienia przyczyniają się do ochrony środowiska rolniczego. Na podstawie prowadzonych badań zostało dowiedzione, że przez wprowadzenie odpowiedniego zadrzewienia krajobrazu możliwe jest m.in.:

- ograniczenie wietrznej i wodnej erozji gleby,
- zwiększenie retencji wodnej środowiska,
- poprawienie jakości wody,
- zwiększenie różnorodności biologicznej, a przez to wzmocnienie obrony środowiska przed szkodnikami roślin uprawnych,
- zapewnienie pożytków dla owadów zapylających,
- zwiększenie atrakcyjności turystycznej terenu.

Wiatrochronne oddziaływanie nasadzeń jest szczególnie ważne w przypadku terenów otwartych i płaskich. Nasadzenia śródpolne powodują tu znaczną (o 30, a nawet 50%) redukcję prędkości wiatru. Dzięki nim możliwe jest zapobieganie bądź ograniczenie wylegania zbóż czy strącania liści i owoców. W przypadku wypasania zwierząt mają one zapewnione miejsce odpoczynku osłonięte przed wiatrem. Zadrzewienia pomagają zahamować zjawisko erozji wietrznej, szczególnie

na glebach lekkich. Jest to istotne w walce ze stepowaniem terenów użytkowanych rolniczo, z którym mamy do czynienia w Wielkopolsce. Większości z nas nie jest pewnie obcy widok tumanów piasku unoszonego przez wiatr, zwłaszcza wiosną po ruszeniu wegetacji. Zjawisko przenoszenia pyłu z pola pomagają ograniczyć właśnie zadrzewienia śródpolne, dzięki którym piasek z pól nie trafia np. na jezdnie dróg lub nie utrudnia wschodów roślin.

Zadrzewienia spełniają rolę antyerozyjną i magazynują wodę. Jest to bardzo istotne, szczególnie na terenach pagórkowatych i podgórskich, gdyż erozja wodna występuje już przy 5% spadku terenu. Pas zadrzewień założony poprzecznie do stoku w miejscu o największym nachyleniu i najtrudniejszym w uprawie pomaga w zatrzymywaniu powierzchniowego spływu wody i gleby. Magazynując wodę jak gąbka zadrzewienie pozwala na jej swobodne wnikanie w podłoże. Zatrzymana woda z opadów dzięki transpiracji oraz parowaniu podnosi wilgotność powietrza, przez co wpływa na mikroklimat i powoduje wcześniejsze dojrzewanie roślin. Korzenie drzew i krzewów stabilizują jednocześnie grunt i zapobiegają występowaniu lawin błotnych na skutek wylesień zboczy. Zadrzewienia ulokowane w otoczeniu zbiorników i cieków wodnych poprawiają znacznie ich czystość oraz jakość wody. Dzieje się tak dlatego, iż drzewa i krzewy są w stanie przechwytywać i neutralizować znaczną część azotanów oraz fosforanów trafiających z wodami gruntowymi i spływem powierzchniowym do zbiorników i cieków wodnych.

Funkcją produkcyjną zadrzewień śródpolnych jest dostarczanie m.in. ziół, jagód, grzybów, owoców oraz drewna opałowego i użytkowego. W przypadku drewna niektóre szacunkowe dane podają, że „roczny przyrost masy drzewnej z 1 ha zadrzewień wynosi ok. 7 m³, co równoważy wyłączenie 1 ha z produkcji rolnej i przeznaczenie go na ich założenie”.

Rola ekologiczna zadrzewień sprowadza się do tego, iż zadrzewienia śródpolne są miejscem życia wielu gatunków owadów, płazów, gadów, ptaków i ssaków. Większość z nich jest sprzymierzeńcami rolnika, bo żywią się organizmami szkodliwymi dla upraw. Wszystkie one zwiększają bioodporność upraw głównie na owady i gryzonie, np. drapieżniki takie jak ropuchy, sowy czy myszołowy. Zadrzewienia są także miejscem rozrodu wielu drapieżnych i pasożytniczych owadów, co może być przydatne, np. przy ograniczaniu populacji stonki ziemniaczanej. Tworzą też korytarze ekologiczne ułatwiające migrację gatunków i w ten sposób wymianę genów wspierającą różnorodność biologiczną gatunków na danym obszarze.

Nie do przecenienia są funkcje krajobrazowe oraz rekreacyjne zadrzewień. Zapewniają urozmaicenie dla oczu, wytchnienie dla ciała i różne pożytki dla gości korzystających z usług agroturystyki. Spacer jako podstawowa i najprostsza forma spędzania wolnego czasu jest na pewno przyjemniejszy w terenie nie pozbawionym drzew i krzewów. Szczególnie ma to znaczenie na terenach płaskich, rozległych i o małej lesistości. Istotne jest także to, że zadrzewienia chronią również przed hałasem. Zwarty i wysoki szpaler drzew i krzewów jest naturalnym ekranem dźwiękochronnym i zatrzymuje spaliny, które są pochłaniane i kumulowane w materii organicznej.

Zakładanie nowych zadrzewień wymaga posiadania wiedzy z tego zakresu. Dobrze zaplanowane zadrzewienia to takie, które uwzględniają m.in. rzeźbę terenu, żyzność i wilgotność gleb w siedlisku. Rodzaj zadrzewienia i ogólny cel,

który ma spełniać, decyduje o tym czy będzie to nasadzenie pasowe czy grupowe. Określa też ulokowanie w terenie (np. stok, pas przydrożny, pas przybrzeżny itp.) i warunkuje dobór konkretnych gatunków drzew oraz krzewów, a także sposób ich zmieszania i rozmieszczenia w terenie. W doborze gatunków trzeba uwzględnić m.in. zdolność do hamowania prędkości wiatru. Drzewa o wiotkich gałęziach hamują wiatr skuteczniej niż te o gałęziach sztywnych. Zimą bardziej skuteczne w hamowaniu porywów wiatru są drzewa iglaste niż liściaste, które gubią liście. O skutecznym hamowaniu wiatru można mówić wtedy, gdy drzewa i krzewy tworzą zwartą ścianę od powierzchni gruntu aż po wierzchołki drzew. Najlepiej sprawdzają się w tym zadrzewienia wielopiętrowe.

Co bardzo ważne - należy unikać wprowadzania do zadrzewień gatunków obcych oraz mogących sprzyjać rozwojowi szkodników i chorób roślin uprawnych. Dlatego nie zaleca się sadzić w tej formie np.: czeremchy, trzmieliny czy sosny wejmutki. Są one żywicielem przejściowym dla niektórych szkodników i sprawców chorób roślin uprawnych, które do ukończenia całkowitego cyklu rozwojowego potrzebują dwóch różnych gatunków roślin. Należy również uwzględnić, że zadrzewienia stanowią miejsca lęgowe dla ptaków i owadów użytecznych.

Wielu rolników zaczęło już zauważać oraz doceniać szerokie i zróżnicowane korzyści dla produkcji polowej płynące z bliskiego sąsiedztwa zadrzewień śródpolnych. Inwestują w tworzenie pasów zadrzewień środki własne, czasami uzyskują też wsparcie lokalnych samorządów. Na pewno pomocne było uruchomienie w 2022 roku naboru wniosków o dopłaty na tworzenie zadrzewień śródpolnych (poddziałanie 8.1 Zalesianie i tworzenie terenów zalesionych, PROW 2014-2020). Możliwe było uzyskanie dopłaty dla utworzenia powierzchni co najmniej 0,1 ha i maksimum 0,5 ha, składającej się z drzew lub krzewów rosnących w formie szpalerów lub pasów drzew, o szerokości do 20 m, tzw. stref buforowych i miedz śródpolnych. Wsparcie na tworzenie zadrzewień śródpolnych obejmowało koszty ich założenia i ochrony.

W nowej perspektywie finansowej Krajowego Planu Strategicznego Wspólnej Polityki Rolnej w ramach ekoschematów przewidziana jest płatność na utrzymanie nieprodukcyjnych elementów krajobrazu rolniczego, w tym zadrzewień. Wsparcie przewiduje rekompensowanie utrudnień powstałych dla produkcji rolnej w wyniku ich założenia. Ekoschematy to przyszłe płatności I filara WPR, związane z praktykami podejmowanymi przez rolników dobrowolnie na rzecz ochrony środowiska i klimatu. Istotną rolę zadrzewień w ochronie różnorodności biologicznej oraz łagodzeniu zmian klimatu podkreślają także strategie Europejskiego Zielonego Ładu, w tym Strategia bioróżnorodności oraz Nowa strategia leśna Unii Europejskiej 2030 przewidująca zasadzenie co najmniej 3 mld dodatkowych drzew w Unii Europejskiej do 2030 r.

Wiesława Witaszak
PZDR nr 7

Źródła:

Polskie Stowarzyszenie Rolnictwa Zrównoważonego „ASAP” (rolnictwozrównowazone.pl) – dostęp 15.12.2022 r.
Mądrość generała, czyli co o zadrzewieniach śródpolnych każdy rolnik wiedzieć powinien (kujawsko-pomorskie.pl) – dostęp 01.12.2022 r.
Dopłaty na tworzenie zadrzewień śródpolnych - Aktualności - Fundacja na Rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa (fdpa.org.pl)
Wsparcie na zadrzewienia śródpolne - Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi - Portal Gov.pl (www.gov.pl)

Królestwo pomidorów uprawianych na wełnie

To jedno z najnowocześniejszych gospodarstw w regionie, które zajmuje się uprawą pomidorów, ale również truskawek. Dzisiaj na jego czele stoi Mariusz Chenczke, który przejął firmę po rodzicach. Podobnie jak oni, tak i pan Mariusz od lat współpracuje z Wielkopolskim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w Poznaniu, a gospodarstwo Chenczke należy do Sieci Gospodarstw Demonstracyjnych WODR.

– Od około 15 lat zajmuję się zarządzaniem gospodarstwem, w którym uprawiane są pomidory. W 1992 roku założyli je moi rodzice, Anna i Krzysztof Chenczke. Potem gospodarstwo było sukcesywnie rozbudowywane o nowsze szklarnie. Dzisiaj jego łączna powierzchnia wynosi 15 hektarów – opowiada Mariusz Chenczke, właściciel gospodarstwa położonego w Rychnowie, niedaleko Kalisza.

– Kiedy rozpoczynałem współpracę z rodzicami pana Mariusza byliśmy młodymi ludźmi pełnymi energii i zapału, bardzo pracowitymi i otwartymi na nowości. Oni byli jedynymi z pierwszych, którzy na początku lat 90. weszli w przełom technologiczny, czyli przejście z uprawy pomidorów gruntowych, gdzie rolnik w kaloszach stał z węzłem i podlewał ziemię, na nowoczesną uprawę na wełnie kamiennej, która

wymagała precyzyjnego nawożenia i nawadniania – wspomina natomiast Stanisław Zabarski, doradca Wielkopolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Poznaniu z rejonu kaliskiego.

I dodaje: – To było jedno z pierwszych gospodarstw tutaj na naszym terenie, które podjęło się nowoczesnych sposobów uprawy.

Uprawa na wełnie mineralnej

W gospodarstwie Chenczke pomidory są uprawiane na wełnie mineralnej. – Jest to uprawa pomidora, która rośnie bezglebowo, czyli na wełnie skalnej przetworzonej w matę. Pomidory rosną na rynnach uprawowych, które nie mają

styczności z gruntem. Dzięki tej technologii wszystkie prace, które się odbywają, to odbywają się na wysokości, więc jest to łatwiejsze przy zbiorze dla pracowników – opowiada Mariusz Chenczke.

Jednocześnie zapewnia: – Uprawa bezglebowa jest bezpieczna. Nie ma styczności z glebą, w której żyje dużo patogenów i roztoczy. Pomidory w szklarniach są chronione biologicznie i są zapylane przez trzmiele, które są dostarczane w każdym tygodniu produkcyjnym. Następnie zapylają kwiatki i z tego po kilku tygodniach jest owoc, który dalej jest zbierany i trafia do konsumentów.

biologiczną od około 10 lat. Mowa tu o wabikach na szkodniki, które zmniejszają nasilenie tych szkodników. Ochroną biologiczną jest również rozwieszenie lep. Jak ktoś w domu używa lepu na muchy, tak samo i my stosujemy to w szklarni. W większości mamy lepy żółte, które zwabiają białe muszki i nie ma później z nimi większego problemu – wyjaśnia Mariusz Chenczke.

Gospodarz podkreśla, że mimo iż ochrona chemiczna byłaby prostsza, to nie stosuje jej, gdy jego produkty trafiają do różnych sieci marketów w Polsce i za granicą. – Jesteśmy mocno kontrolowani. Produkt przechodzi wiele badań, posia-

Natomiast Stanisław Zabarski podkreśla, że uprawa na wełnie kamiennej daje możliwość uzyskania produktu bardzo zdrowego w porównaniu do podłoża gruntowych, gdzie w gruncie występuje bardzo dużo różnych patogenów.

– To podłoże z wełny kamiennej jest podłożem inertnym, czyli czystym i jałowym. Nie powinniśmy absolutnie obawiać się zakupu pomidorów ze szklarni, ponieważ w szklarniach panuje inny mikroklimat, nie ma tej wilgotności. Pomidory są chronione biologicznie i nie wymagają oprysków przeciwko chorobom, dlatego te owoce są bardzo zdrowe – mówi Stanisław Zabarski.

Ochrona biologiczna

W gospodarstwie Mariusza Chenczke wykorzystywana jest biologiczna ochrona upraw. – Wdrażamy ochronę

damy certyfikat i mamy nadany numer gospodarstwa. Jest to owoc bezpieczny – opisuje Mariusz Chenczke.

– Ogrodnicy stosują organizmy żywe, które pożerają owoady, ale również preparaty bakteryjne do opryskiwania roślin, gdzie bakterie kolonizują pasożytnicze grzyby i są obojętne dla naszego zdrowia, dzięki czemu mamy wysoką jakość owoców – dodaje z kolei Stanisław Zabarski.

W gospodarstwie Chenczke wykorzystywane są rozmaite nowoczesne technologie. Łatwo się o tym przekonać, kiedy widzi się na przykład bezzałogowe wózki, które same przemieszczają się po terenie szklarni. Technologia komputerowa jest wykorzystywana także do innych działań.

– Nawożenie uprawy pomidora jest sterowane komputerowo, czyli wprowadzamy parametry do komputera nawozowego, dzięki czemu woda oraz nawozy mineralne są dozowane poprzez kroplowniki do maty. Dodatkowo podajemy

dwutlenek węgla do roślin, dzięki temu owoc jest większy i powietrze dla nich jest świeższe – tłumaczy Mariusz Chenczke.

Ponadto, dodaje: – Gospodarstwo jest wyposażone we wszystko, co dostępne na rynku. Mamy wózki hydrauliczne do opuszczania i obróbki pomidorów górnych, kolejkę indukcyjną, która działa bez obsługi pracownika i jest sterowana elektronicznie, komputer klimatyczny, gdzie wprowadzamy parametry temperatury, wilgotności i grzania rur dolnych w vegetacji. Do tego dochodzą wentylatory cyrkulacyjne, kurtyna cieniująca i energetyczna, zbiornik buforowy, który służy do zabezpieczania ciepłej wody na wypadek awarii i topnienia śniegu na dachu oraz nowoczesna sortownia.

Pomidory sortowane po kolorach

W sezonie przez sortownię przechodzi nawet około 7 tysięcy ton pomidorów. – Nasz magazyn jest wyposażony w kompletne maszyny do sortowania pomidora, począwszy od automatycznych rozładunków po automatyczne układarki i bandownice tak, żeby praca ludzka była jak najmniej potrzebna. Mamy swoje sklejkarki do opakowań oraz maszyny, które etykietują każdego pomidora. Są też cztery komory chłodnicze – opowiada gospodarz.

Jednocześnie mówi, że pomidory są sortowane pod

względem koloru, rozmiaru i wagi. – Po prześwietleniu pomidora przez laser wiadomo, do którego opakowania ma on trafić. Zbieramy pomidory czerwone, pomarańczowe lub jasnopomarańczowe – mówi Mariusz Chenczke.

Uprawa pomidorów to jednak nie wszystko. Mariusz Chenczke zajmuje się również uprawą truskawek.

– To było moje marzenie z dzieciństwa i mój pomysł. Jak przejąłem gospodarstwo, to pierwsze, co zrobiłem to założenie produkcji truskawki. Różnica jest taka, że pomidora sadzimy w szklarni w styczniu, a truskawkę w sierpniu. To są zupełnie inne parametry, począwszy od temperatur. Truskawka lubi chłodno, a pomidor ciepło. Przeważenie myślenia z jednej produkcji na drugą nie było łatwe. Zajęło mi dwa lata, żeby zrozumieć uprawę truskawki – wspomina Mariusz Chenczke.

Ponadto, dodaje: Jestem dumny z tego, że mogłem przejąć gospodarstwo i prowadzić je.

Norbert Kowalski

Dział Metodyki Doradztwa, Szkoleń i Wydawnictw

Fot. Marta Kaczmarek

SŁODKIE ZDROWIE
PASTERKA W SIELINKU

SPRZEDAŻ MIODU Z PASIEKI W SIELINKU

rzepakowy, wielokwiat majowy, akacjowy, lipowy

CENA 39 zł za kilogram

Biuro Powiatowego Zespołu Doradztwa Rolniczego numer 2 w Sielinku
ul. Parkowa 2

od poniedziałku do piątku w godz. 8-15,
a także w oddziałach terenowych

Zamówienia:

Małgorzata Nowak

tel.: 61 44 73 654 lub 519 623 365

Wycinka drzew i krzewów

W ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1098, 1718) zapisane jest, że usunięcie drzewa lub krzewu z terenu nieruchomości lub jej części może nastąpić po uzyskaniu zezwolenia wydanego na wniosek posiadacza nieruchomości – za zgodą właściciela tej nieruchomości.

Kiedy zezwolenie na usunięcie drzewa będzie potrzebne?

Zezwoleniem na usunięcie drzewa objęta jest wycinka np. w pasie drogowym drogi publicznej, usunięcie drzewostanu na obszarach objętych ochroną krajobrazową w granicach parku narodowego albo rezerwatu przyrodniczego.

Kiedy zezwolenie na usunięcie drzewa lub krzewów nie jest konieczne?

Jeśli planujemy usunąć:

- drzewa lub krzewy owocowe – chyba, że znajdują się one na terenie nieruchomości wpisanej do rejestru

zabytków lub na terenach zieleni (m.in. w parkach, ogrodach botanicznych, zoologicznych, promenadach, a także cmentarzach),

- krzewy na terenach pokrytych roślinnością pełniącą funkcje ozdobne, urządzonej pod względem rozmieszczenia i doboru gatunków posadzonych roślin. Wyjątkiem jest sytuacja, gdy krzewy te znajdują się w pasie drogowym drogi publicznej, na terenie nieruchomości wpisanej do rejestru zabytków oraz na terenach zieleni,
- drzewa lub krzewy w celu przywrócenia gruntów nieużytkowanych do użytkowania rolniczego,
 - drzewa lub krzewy należące do gatunków obcych, np. bożodrzew gruczołowy. Ich wykaz znajduje się w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 września 2011 r. w sprawie listy roślin i zwierząt gatunków obcych, które w przypadku uwolnienia do środowiska przyrodniczego mogą zagrozić gatunkom rodzimym lub siedliskom przyrodniczym,
 - drzewa lub krzewy na plantacjach lub w lasach – w rozumieniu ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach,
 - drzewa lub krzewy z obszaru parku narodowego lub rezerwatu przyrody nieobjętego ochroną krajobrazową,
 - drzewa lub krzewy złamane lub przewrócone,
 - drzewa lub krzewy związane z funkcjonowaniem ogrodów botanicznych lub zoologicznych,
 - drzewa lub krzewy usuwane w ramach zadań wynikających z planu ochrony lub zadań ochronnych parku narodowego lub rezerwatu przyrody, planu ochrony parku krajobrazowego, albo planu zadań ochronnych lub planu ochrony dla obszaru Natura 2000.

W niektórych sytuacjach – mimo, że drzewo należy do nas, bo rośnie na naszej działce i nie zamierzamy go sprzedawać – konieczne będzie zgłoszenie zamiaru usunięcia.

Kiedy zatem zgłoszenie usunięcia drzewa będzie potrzebne?

Gdy obwód pnia drzewa mierzonego na wysokości 5 cm od ziemi przekracza:

- 80 cm – w przypadku topoli, wierzb, klonu jesionolistnego oraz klonu srebrzystego,
- 65 cm – w przypadku kasztanowca zwyczajnego, robinii akacjowej oraz platanu klonolistnego,
- 50 cm – w przypadku pozostałych gatunków drzew.

Wzór zgłoszenia powinien zawierać:

- imię i nazwisko wnioskodawcy,
- oznaczenie nieruchomości, z której drzewo ma być usunięte,
- rysunek albo mapkę określającą usytuowanie drzewa na nieruchomości.

Po dokonaniu zgłoszenia zamiaru usunięcia drzewa urząd powinien wysłać wyznaczoną osobę do oględzin. Urzędnik musi faktycznie ustalić:

- nazwę gatunku drzewa;
 - obwód pnia ustalonego na wysokości 5 cm, a w przypadku gdy na tej wysokości drzewo:
 - posiada kilka pni – obwód każdego z tych pni,
 - nie posiada pnia – obwód pnia poniżej korony drzewa.
- Gmina ma prawo w terminie 14 dni od dnia oględzin wnieść sprzeciw. Gdy zgłoszenie zawiera braki formalne wzywa do uzupełnienia ich w terminie 7 dni.

Usunięcie drzewa może nastąpić, jeżeli organ nie wniósł sprzeciwu. Jeżeli sprzeciw nie zostanie wniesiony w terminie, można usunąć drzewo.

Organ może wnieść sprzeciw w przypadku:

- 1) lokalizacji drzewa:

- na nieruchomości wpisanej do rejestru zabytków,
- na terenie przeznaczonym w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego na zieleń lub chronionym innymi zapisami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego,
- na terenach objętych formami ochrony przyrody, 2) gdy drzewo jest pomnikiem przyrody.

Na usunięcie drzewa mamy termin 6 miesięcy od przeprowadzenia oględzin. Jeśli nie usuniemy w tym czasie, musimy ponownie dokonać zgłoszenia.

Podsumowując, jeśli planujemy wyciąć własne drzewo o znacznej grubości pnia (określonej w przepisach), należy dokonać zgłoszenia. Natomiast zezwolenia wymaga wycinka np. drzewa w pasie drogowym drogi publicznej, a także usunięcie drzewa lub krzewu na obszarach objętych ochroną krajobrazową w granicach parku narodowego albo rezerwatu przyrody.

Zmiany od stycznia 2023 r.

Wycinka drzew na własnej działce od stycznia 2023 będzie łatwiejsza. Zmiany wprowadza ustawa z 26 października 2022 r. o zmianie niektórych ustaw w celu uproszczenia procedur administracyjnych dla obywateli i przedsiębiorców (Dz.U. poz. 2185). Od 27 stycznia 2023 wnioski o wycinkę drzew gminy zobowiązane będą przyjmować także online. Ministerstwo Klimatu i Środowiska zapowiada ujednoczenie wniosków, ale póki co tylko tych składanych online. Wnioski w obu formach (online i papierowe) mają funkcjonować równolegle. Może się zdarzyć zatem, że w gminie obowiązywać będą dwa różne wnioski – inny w formie papierowej, inny – wprowadzony przez Ministerstwo Klimatu w formie online. Osoba starająca się o wycinkę będzie mogła wybrać z którego wniosku skorzysta.

W dalszym ciągu wnioski będą kierowane do wójta, burmistrza, prezydenta miasta czy konserwatora zabytków w przypadku terenów zabytkowych. Podobnie jak do tej pory za złożenie wniosku na wycinkę drzew nie będzie pobierana opłata.

W Sejmie trwają prace nad projektem ustawy o zmianie ustawy o ochronie przyrody m.in. w zakresie zmian w przepisach regulujących wycinkę drzew i krzewów. Procedura usunięcia drzewa z własnej posesji ma przebiegać szybciej, bez zbędnych barier administracyjnych i prawnych. Być może bez zgłoszenia będzie można usuwać drzewa o obwodzie pnia na danej wysokości o 20 cm większych niż do tej pory.

Magdalena Świątkowska
Dział Ekologii i Ochrony Środowiska

Fot. P. Świątkowski

Źródła:

Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody z późn. zmianami.

<https://serwis.gazetaprawna.pl/ekologia/artykuly/8294293,wycinka-drzew-w-2022-r-zezwozenie-na-usuniecie-drzewa.html>

Ustawa z 26 października 2022 o zmianie niektórych ustaw w celu uproszczenia procedur administracyjnych dla obywateli i przedsiębiorców (Dz.U. poz. 2185).

Ochrona przyrody

Wiemy wszyscy, że otacza nas przyroda czyli ziemia, woda i powietrze z wszystkimi istotami żywymi. Jednak w jaki sposób chronimy przyrodę? Czy ochronę przyrody regulują przepisy prawne? Jakie cele ma ochrona przyrody i jakie obejmuje zadania? Jak wygląda w Polsce ochrona przyrody?

Na czym polega ochrona przyrody?

Odpowiedź na to pytanie możemy znaleźć w tekście jednolitym Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2004 nr 92 poz. 880 z późn. zm.). Ochrona przyrody, w rozumieniu powyższej ustawy, polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody (tabela 1).

- zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin, zwierząt i grzybów wraz z ich siedliskami,
- utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony zasobów, tworów i składników przyrody,
- ochrona walorów krajobrazowych,
- kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody przez edukację, informowanie i promocję w dziedzinie ochrony przyrody.

Zasoby, twory i składniki przyrody

dziko występujące rośliny, zwierzęta i grzyby

rośliny, zwierzęta i grzyby objęte ochroną gatunkową

zwierzęta prowadzące wędrowny tryb życia

siedliska przyrodnicze

siedliska zagrożonych wyginięciem, rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów

twory przyrody żywej i nieożywionej oraz kopalne szczątki roślin i zwierząt

krajobraz

zieleń w miastach i wsiach

zadrzewienia

Tabela 1. Zasoby, twory i składniki przyrody wg Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2004 nr 92 poz. 880 z późn. zm.).

Jaki jest cel ochrony przyrody?

Do celów ochrony przyrody możemy zaliczyć m.in.:

- zachowanie różnorodności żywych organizmów czyli tzw. różnorodności biologicznej,
- zachowanie dziedzictwa geologicznego w postaci elementów przyrody nieożywionej cennych dla społeczeństwa,

Aby osiągnąć powyższe cele potrzebna jest realizacja konkretnych zadań, które również zostały ujęte we wspomnianej wcześniej ustawie. Do tego typu zadań należy na przykład uwzględnianie wymagań ochrony przyrody w różnego rodzaju dokumentach strategicznych oraz obejmowanie zasobów, tworów i składników przyrody formami ochrony. Ustawa wymienia też m.in. prowadzenie działalności edukacyjnej, informacyjnej, promocyjnej oraz prowadzenie badań naukowych nad problemami w dziedzinie ochrony przyrody. Z kolei jaki obowiązek stawia ustawa

Forma ochrony przyrody	Liczba w Polsce	Liczba w Wielkopolsce
Parki narodowe	23	2
Rezerваты przyrody	1509	98
Parki krajobrazowe	127	16
Obszary chronionego krajobrazu	408	40
Obszary Natura 2000	1009	79
Pomniki przyrody	33037	3421
Stanowiska dokumentacyjne	182	1
Użytki ekologiczne	7674	248
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	273	5

nam? Jest to zobowiązanie do „dbałości o przyrodę będącą dziedzictwem i bogactwem narodowym”.

Jakie mamy formy ochrony przyrody?

Do form ochrony przyrody możemy zaliczyć:

- parki narodowe (rys. 1);
- rezerваты przyrody (rys. 2);
- parki krajobrazowe;
- obszary chronionego krajobrazu;
- obszary Natura 2000;
- pomniki przyrody (rys. 3);

- stanowiska dokumentacyjne;
- użytki ekologiczne;
- zespoły przyrodniczo-krajobrazowe;
- ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów (rys. 4).

Na obrzeżach lub w pobliżu form ochrony przyrody umieszczane są tablice, które informują o nazwie formy. W przypadku parków narodowych, rezerwatów, parków krajobrazowych, stanowisk dokumentacyjnych i użytków ekologicznych dodatkowo na tablicach znajdują się informacje o zakazach obowiązujących na ich obszarach lub w stosunku do nich.

Poszczególne formy ochrony przyrody zostaną przedstawione w kolejnych numerach Poradnika Gospodarskiego. Zatem zapraszamy do lektury.

Formy ochrony przyrody w liczbach

Liczba poszczególnych form ochrony przyrody w Polsce, jak również w Wielkopolsce została przedstawiona w tabeli 2. Podane w tabeli liczby form pochodzą z Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody. Rejestr ten stanowi bazę form ochrony przyrody, a jego prowadzenie zgodnie z art. 113 ust.1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody należy do kompetencji Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.

Tabela 2. Liczba poszczególnych form ochrony przyrody na terenie Polski i Wielkopolski.

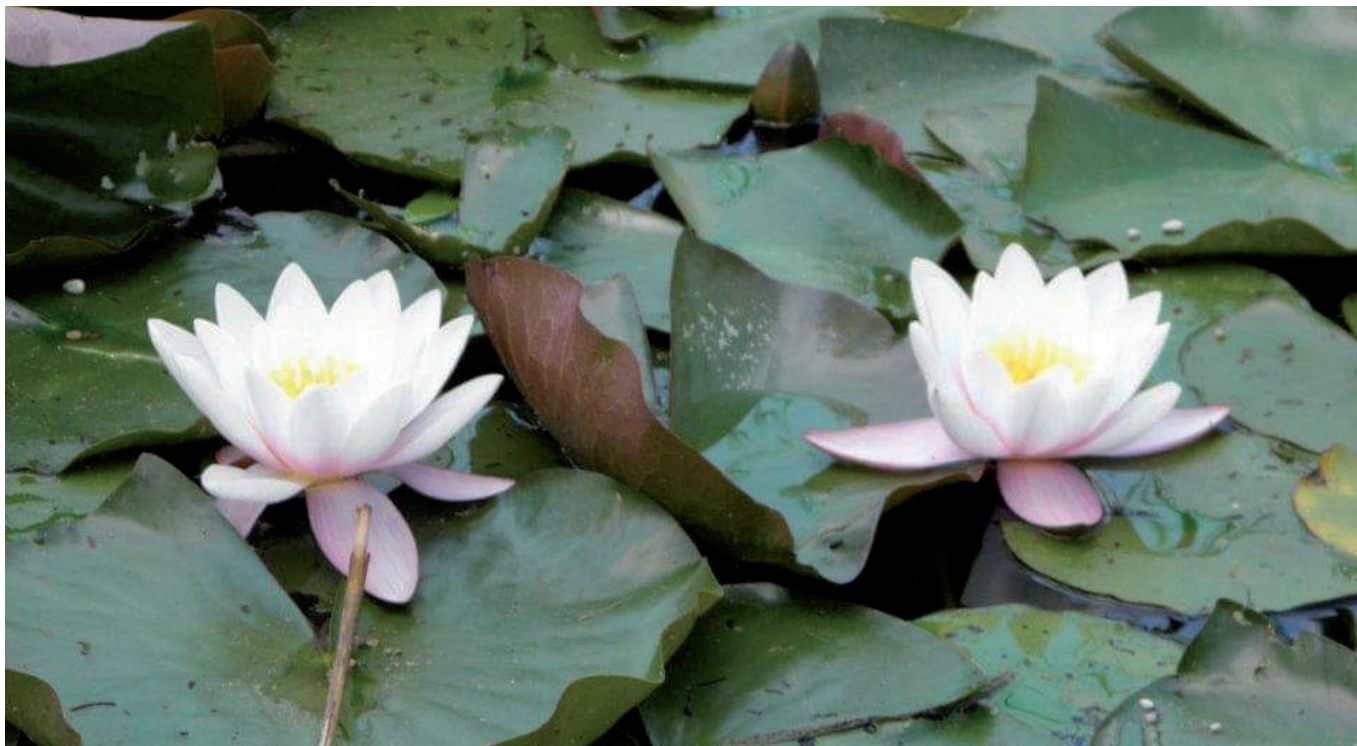
W tabeli 2 nie uwzględniono ochrony gatunkowej, gdyż poszczególne gatunki nie mają jednego konkretnego miejsca występowania. Ochroną gatunkową na terenie Polski objęte są następujące liczby gatunków:

- 801 gatunków zwierząt,
- 715 gatunków roślin,
- 322 gatunków grzybów.

Podane powyżej liczby dotyczą gatunków rodzimych i wynikają odpowiednio z:

Tekstu jednolitego Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. 2016 poz. 2183 z późn. zm.),

Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz.U. 2014 poz. 1409),

Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz.U. 2014 poz. 1408).

Czy warto chronić przyrodę?

Podsumowując powyższe wprowadzenie do zagadnienia ochrony przyrody w Polsce warto zadać pytanie o sens chronienia przyrody. Bez wspomnianych wcześniej działań polegających na zachowaniu, zrównoważonym

użytkowaniu oraz odnawianiu poszczególnych zasobów, tworów i składników przyrody moglibyśmy je bezpowrotnie stracić. Skutki są trudne do przewidzenia bo należy pamiętać, że elementy przyrody są ze sobą ściśle powiązane. Zatem warto ją chronić dla siebie i przyszłych pokoleń.

*Anna Giera
Dział Ekologii i Ochrony Środowiska*

Fot. Anna Giera, Wojciech Giera, Marta Kondraciuk

Źródła:

Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2004 nr 92 poz. 880 z późn. zm.)

Handmade – moda czy wyzwanie?

Rękodzieło artystyczne od kilku lat przeżywa swój renesans. Coraz więcej osób docenia piękno, oryginalność, ręczne wykonanie oraz niepowtarzalność takich prac. Nie są to rzeczy produkowane masowo, lecz pojedyncze egzemplarze, które są unikatowe. Koją się z wysoką jakością i starannością. Rękodzieło artystyczne po angielsku handmade stało się bardzo modnym elementem towarzyszącym naszej codzienności.

Pod tym pojęciem kryją się wyroby, dzieła i różne prace „wychodzące” z pracy rąk ludzkich. Z roku na rok magia rękodzieła artystycznego rośnie. A grono wykonawców jaki i pasjonatów takiej twórczości powiększa się! Dla pewnej grupy osób jest to moda, a dla innych wyzwanie. Dużo dobrego w promocji rękodzieła robią media społecznościowe. Facebook, Instagram i Pinterest to kanały promocji wielu rękodzielników. Dzięki nim autorzy prac mogą pokazać i zainteresować większą liczbę osób tym, co robią. A robią to doskonale, zamieszczając artystyczne zdjęcia i zachęcając do kupowania unikatowych prac. Rękodzieło artystyczne staje się coraz bardziej obecne w naszej codzienności.

Jolanta Pankowiak z Dobrzycy w powiecie pleszewskim jest osobą, która w tworzeniu rękodzieła znalazła dla siebie przyjemność, odskocznnię od codzienności oraz sposób na odstresowanie. Lubi tworzyć różne prace, którymi chętnie dzieli się z innymi. Sprawia jej to dużą radość, a obdarowywanej osobie jeszcze większą. Któż z nas nie lubi otrzymywać prezentów, zwłaszcza, jeśli są mięciutkie i zachęcają do przytulenia!

- Pani Jolu, większość z nas zauważyła, że rękodzieło artystyczne od kilku lat przeżywa swój wielki powrót. Koją się z oryginalnością i niepowtarzalnością. Skąd pomysł, aby zainteresować się tą formą artystyczną?

Moja przygoda z rękodziełem zaczęła się bardzo, bardzo dawno temu. Pierwsze takie prace wykonywałam jeszcze w szkole podstawowej. Były to serwetki, kapelusiki z włóczki. Pamiętam, że zrobiłam wtedy takie duże nakrycie z kolorowych kwadracików na kanapotapczan. Te pierwsze prace zapamiętałam. A wszystko tak naprawdę zaczęło się od kapelusików...

- Wiem, że nie ukończyła Pani żadnych kursów z tworzenia takich prac. Jest pani samoukiem. Proszę opowiedzieć o początkach powstawania prac.

Tak, to prawda. Jestem samoukiem i nie ukończyłam żadnego kursu. Metodą prób i błędów dochodziłam do tego stopnia, który osiągnęłam. Robię prace na szydełku, ale wcześniej robiłam na drutach, haftowałam. Był moment, że dużo prac wykonywałam haftem richelieu. Przyszedł też czas na haft krzyżykowy, z którego powstawały piękne

obrazy. Później moda skończyła się i nie było dużego zainteresowania rękodziełem. A ja z racji wykonywanej pracy zawodowej bardziej skierowałam się ku gospodarstwom domowym. Po kilku latach jednak moda na takie prace powróciła i ja również wróciłam do tworzenia różnych robótek.

- Takie prace kojarzą się z powrotem do natury, do korzeni. Są odskocznią od pędu cywilizacji i takiego „szybkiego życia”. Czy zgodzi się Pani ze mną? Czy dla Pani to także sposób na przystopowanie tego tempa? Proszę opowiedzieć o swoich szydełkowych pięknościach.

Tak, to prawda. Dla mnie jest to odskocznia od codzienności. Po 42 latach zakończyłam swoją pracę zawodową i wróciłam do tego, co sprawia mi dużą przyjemność. Wróciłam do szydełkowania, które jest dla mnie miłą formą spędzenia czasu wolnego. W zależności od pomysłu, który chcę zrealizować, dobieram różne rodzaje nici, włóczek i szydełek. Bardzo lubię wykonywać różnokolorowe rozety z nici do zawieszenia w oknach i na ścianach. Obecnie mamy łatwy dostęp do bardzo różnych nici i włóczek, których jakoś jest zdecydowanie lepsza niż dawniej. Najczęściej do prac używam włóczki pluszowej, która występuje w różnej grubości. Kiedyś do robienia makramy wykorzystywany był zwykły sznurek – sızal, z którego można było stworzyć ciekawe i bardzo naturalne prace.

- Dużo miejsca w Pani pracy zajmują maskotki. Ma pani bardzo dużą ich kolekcję, a każda z nich jest bardzo ładna, estetyczna i zachęcająca do przytulenia. Co Pani z nimi robi?

Faktycznie, dużo czasu poświęcam na wykonywanie maskotek. Mam w kolekcji misie, stonogi, pieski, węże,

króliczki, kurczaki, dynie, skrzaty, różnokolorowe poduszki. Swoją twórczość dostosowuję do różnych świąt. W okresie wielkanocnym robię kurczaki, zajączki, króliki, różne jajka. Natomiast w okresie Bożego Narodzenia przeróżne skrzaty lub choinki w różnych odsłonach. A co robię z maskotkami? Najczęściej rozdaję lub przekazuję na aukcje charytatywne, festyny, na pomoc dla dzieci. Tak było w przypadku maskotek dla dzieci z Ukrainy, które zrobiłam między innymi w żółto-błękitnych barwach narodowych. Obdarowuję nimi również rodzinę i znajomych.

- Skąd czerpie Pani pomysły na prace, które wychodzą spod Pani rąk? Czy są one przemyślane i zaplanowane, czy też pomysły rodzą się „na szybko”?

Czasami z głowy, ale też inspiracją dla mnie są inne prace, które gdzieś zobaczę. Często też kupuję gotowe wzory. Z tym, że wykorzystując je, zawsze podaję właściciela wzoru. Żeby maskotka się udała, trzeba mieć rozpisany wzór i wtedy jest łatwiej ją wykonać, bez dodatkowych poprawek. W zależności od tego, co robię, muszę dołożyć jeszcze gotowe elementy jak np. przy takich misiach muszę mieć

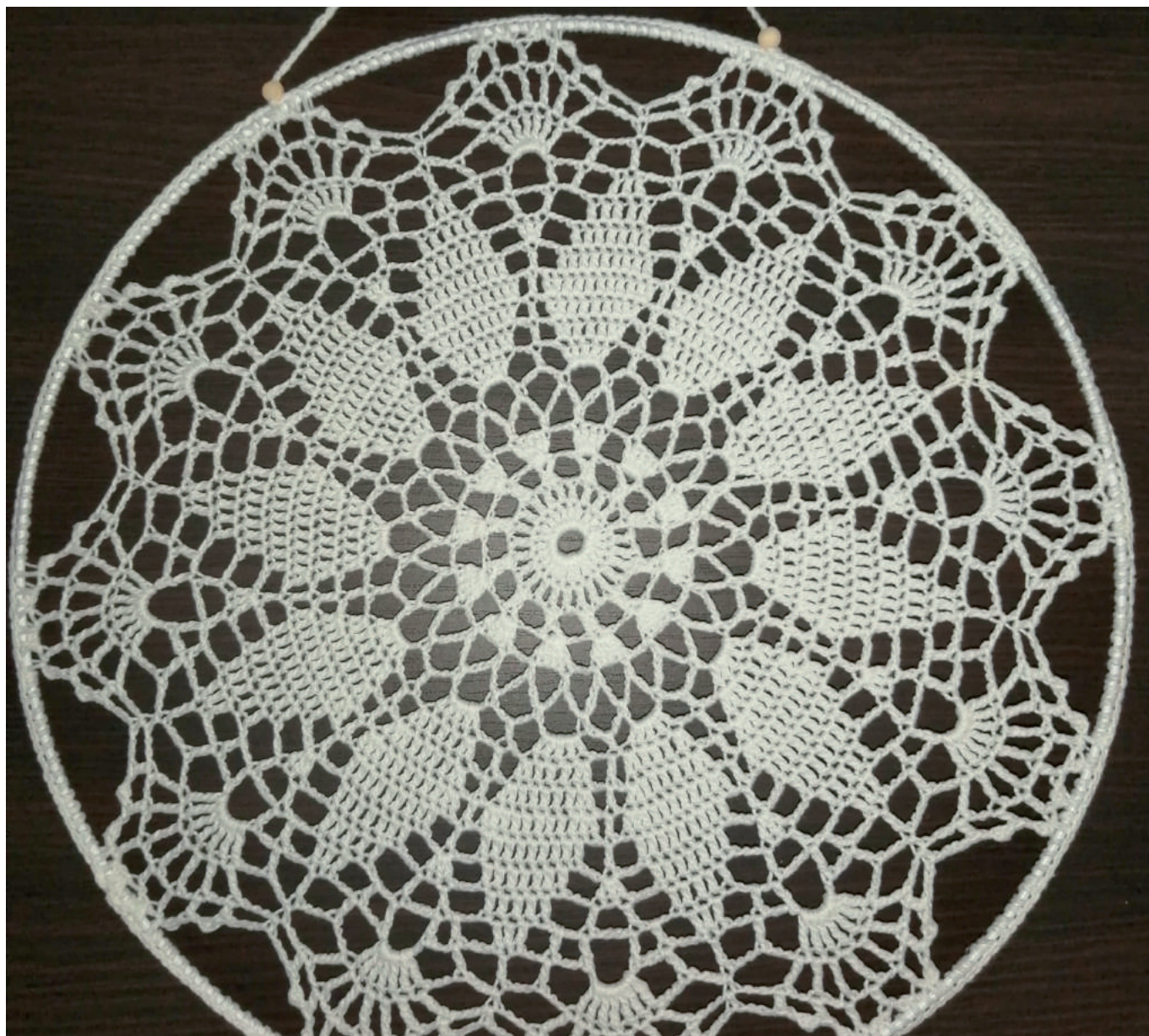
oczy oraz wypełnienie do środka. W tworzeniu tego rodzaju prac należy dysponować większą ilością czasu. Wykonanie na przykład takiej kolorowej poduszki lub maskotki zajmuje mi kilka, a nieraz kilkanaście godzin. Ale nigdy nie robię tego tak od razu. W zależności od tego, ile mam wolnego czasu, tyle poświęcam na ich przygotowanie.

- Pani Jolu, jest Pani osobą otwartą, przedsiębiorczą i kreatywną, która z dużym zaangażowaniem zajmuje się

wieloma rzeczami. Od wielu lat jest Pani radną Rady Powiatu w Pleszewie, prezesem Stowarzyszenia Kobiet Powiatu Pleszewskiego. Potrafi Pani zaktywizować różne grupy społeczne do wielu wspólnych działań na rzecz małej ojczyzny. Jak pani znajduje czas na to, aby tworzyć swoje prace i skupiać wokół siebie osoby równie zaangażowane jak Pani?

Bardzo lubię pomagać innym i zachęcać do wspólnych działań. Dzięki takim wspólnym inicjatywom powstają ciekawe przedsięwzięcia. Przez wiele lat pracowałam w Wielkopolskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego w Poznaniu na

stronę na Facebooku, na której pokazujemy naszą działalność. Spotykamy się i wyjeżdżamy w różne ciekawe miejsca w Polsce. Dzięki pozyskanym środkom finansowym wydaliśmy 2 książki o potrawach powiatu pleszewskiego. Aktywnie działamy, starając się wykorzystywać umiejętności naszych członkiń. Nasze Stowarzyszenie zrzesza kobiety reprezentujące różne grupy społeczne z całego powiatu pleszewskiego. Liczba członkiń z roku na rok rośnie. Obecnie jest to już ok. 100 osób. Pandemia Covid-19 spowolniła naszą aktywność w Stowarzyszeniu, ale zamierzamy to jak najszybciej zmienić.

stanowisku doradcy do spraw rozwoju obszarów wiejskich. Bardzo lubiłam swoją pracę. Mogłam dzielić się swoją wiedzą i zachęcać mieszkanki obszarów wiejskich do różnych aktywności. W 2011 roku powstało Forum Kobiet Powiatu Pleszewskiego, które zrzesza panie reprezentujące różne środowiska społeczne i zawodowe. Wśród naszych założeń statutowych jest wiele działań skierowanych na poprawę jakości życia kobiet, a także bezpieczeństwo dzieci. Z paniami realizujemy różne przedsięwzięcia. Mamy swoją

- Dziękuję za ciekawą rozmowę i podzielenie się informacjami z zakresu rękodzielnictwa. Życzę Pani zadowolenia i dużej satysfakcji z następných prac, które powstaną oraz kolejnych działań aktywizujących społeczność lokalną.

Rozmowę z panią Jolantą Pankowiak przeprowadziła: Dorota Piękna-Paterczyk
PZDR nr 7
Fot.

Agroturystyka „Karczma Kaliska” jako doskonały przykład świetnie rozwijającej się dodatkowej działalności

Agroturystyka to dodatkowa działalność, powiększająca dochód w trudnej sytuacji finansowej, przed którą stanęły małe i średnie gospodarstwa rolne w dzisiejszych czasach. Agroturystyka jest to forma wypoczynku u rolnika prowadzącego gospodarstwo rolne. Wiele osób chcąc wypocząć ucieka z wielkich miast, zgiełku, ciągłego pędu życia i pragnie wypocząć w harmonii z przyrodą wspólnie z rodziną czy znajomymi. Taki zdrowy, spokojny wypoczynek na łonie natury jest potrzebny wszystkim w dzisiejszym zabieganym świecie.

Gmina Ceków Kolonia znajduje się w południowo-wschodniej części Wielkopolski, niedaleko najstarszego miasta w Polsce - Kalisza. Występują tu tereny nizinno-pagórkowate z dużą ilością lasów. Dolina rzeki Swędrni i Żabianki, w której leży gmina, należy do strefy chronionego krajobrazu. Jest doskonałym miejscem, gdzie wiejski spokój łączy się z możliwością zwiedzania w niedalekiej odległości licznych atrakcji turystycznych, m.in. Zamek w Gołuchowie, dworek-skansen Marii Dąbrowskiej w Russowie, miasto Kalisz wraz z jego zabytkami historycznymi. Obecnie na terenie gminy Ceków Kolonia jest 5 gospodarstw agroturystycznych, wśród których wiodącym jest Agroturystyka Karczma Kaliska, która jest doskonałym przykładem świetnie rozwijającej się dodatkowej działalności.

Agroturystyka Karczma Kaliska znajduje się w miejscowości Szadek i prowadzona jest przez Elżbietę i Janusza Nowaków wspólnie z rodziną. Historycznie gospodarstwo leży na styku różnych kultur dawnego zaboru rosyjskiego i pruskiego. Miejsce nawiązuje do tamtych czasów zrekonstruowanymi obiektami: zagroda ziemiańska, drewniane karczmy, piec chlebowy, ziemianka, kuźnia, przejścia graniczne oraz ruska bania. Wszystkie te dodatki tworzą dla turystów niepowtarzalny klimat, który przenosi ich do dawnych czasów.

Karczma Kaliska oferuje w obiekcie 20 miejsc noclegowych w 5 pokojach z łazienkami, aneksem kuchennym oraz jadalnią.

Jest również członkiem Sieci Dziedzictwa Kulinarnego Wielkopolska i są w niej prowadzone imprezy festiwale oraz

warsztaty kulinarne, w czasie których polecana jest kuchnia regionalna, tradycyjna i ekologiczna, bazująca na starych sprawdzonych recepturach. Charakterystycznym produktem tego gospodarstwa jest oferowany gościom koszt przetworów domowych i tradycyjnych produktów „Gościniec Kaliski”.

W bogatej ofercie Karczmy znajduje się szeroki wybór pakietów turystycznych skierowanych do różnych osób lub grup zwiedzających.

Pakiet I „Karczma Kaliska na skraju imperium” jest skierowany dla grup zorganizowanych o tematyce historycznej i obejmuje 3-dniowy pobyt.

Pakiet II „Biesiada regionalna - spotkania integracyjne” skierowany również dla grup zorganizowanych o tematyce historyczno-rekreacyjnej z biesiadą bogatą w regionalną kuchnię, muzykę ludową.

Pakiet III „Promocja zdrowia - Bania Karczma Kaliska” dla mniejszych grup, które chcą skorzystać z relaksu oraz walorów zdrowotnych gospodarstwa: sauny parowej - ruska bania, strefa relaksu - gorąca lub zimna beczka, masaże oraz regionalnej kolacji.

Od wielu lat Agroturystyka Karczma Kaliska specjalizuje się w organizacji imprez: spotkania integracyjne, biesiady regionalne, imprezy okolicznościowe, festiwale, zjazdy rodzinne, imprezy kulinarne oraz warsztaty rękodzielnicze. Dzięki gościnności, energiczności, zdolnościom organizatorskim

i kulinarnym do Państwa Elżbiety i Janusza Nowaków wiele osób wraca na ponowny wypoczynek.

Połączenie predyspozycji osobowościowych, zasobów finansowych powiązanych z dofinansowaniem unijnym i pracowitości oraz dobrych pomysłów na zapewnienie atrakcyjnego wypoczynku, np. miejscowej historii, tradycyjnej regionalnej kuchni, walorów zdrowotnych wraz z dobrą zabawą tworzy bogatą ofertę dla odwiedzających ich turystów.

Aleksandra Szymfel
PZDR nr7

Zdjęcia udostępnił Pan Janusz Nowak

Zagrody edukacyjne

Sieć zagród edukacyjnych zaczęła tworzyć się od 2010 roku, wtedy też powstało określenie „zagroda edukacyjna”, choć rolnicy o wiele wcześniej prowadzili już z powodzeniem programy edukacyjne dla dzieci i młodzieży w swoich gospodarstwach. Przedszkola i szkoły chętnie korzystają z edukacji w zagrodzie, bowiem podejmowane i realizowane tam inicjatywy bardzo dobrze i pozytywnie urozmaicają i wzbogacają proces kształcenia.

Zagroda edukacyjna to miejsce, gdzie planuje się działania spełniające określone cele edukacyjne, i jest przedsięwzięciem prowadzonym przez mieszkańców obszarów wiejskich. Ogólnopolska Sieć Zagród Edukacyjnych służy propagowaniu idei edukacji w gospodarstwie rolnym oraz promocji działalności samych gospodarstw edukacyjnych. Funkcjonowanie sieci stawia na podniesienie prestiżu zawodu rolnika, ma również na celu upowszechnienie wiedzy o regionalnej i tradycyjnej żywności, a także popularyzację działań zmierzających do zachowania dziedzictwa kulturowego wsi. Ponadto, sieć różnicuje pozarolniczą działalność na obszarach wiejskich. Członkiem sieci może być każdy podmiot spełniający warunki definicji „Zagrody edukacyjnej”, a dołączenie do niej jest dobrowolne i bezpłatne. Odbywa się na podstawie kwestionariusza zgłoszenia i rekomendacji uprawnionego doradcy ODR. Podmioty należące do sieci otrzymują prawo do identyfikowania obiektu logo

zagrody edukacyjnej, promocję ofert w ogólnopolskim systemie internetowym oraz wsparcie doradcze i szkoleniowe, także możliwość wzajemnej wymiany doświadczeń.

Każda z zagród edukacyjnych realizuje przynajmniej dwa spośród pięciu celów edukacyjnych:

- edukacja w zakresie produkcji roślinnej,
- edukacja w zakresie produkcji zwierzęcej,
- edukacja w zakresie przetwórstwa produktów rolnych,
- edukacja w zakresie świadomości ekologicznej i konsumpcyjnej,
- edukacja w zakresie dziedzictwa kultury materialnej wsi, tradycyjnych zawodów, rękodzieła i twórczości ludowej.

Zagroda powinna posiadać uprawy rolnicze albo zwierzęta gospodarskie. Zwierzęta są doskonałym elementem kształcenia dla grup dzieci i młodzieży przyjeżdżających w ramach programów szkolnych, są także doskonałą atrakcją turystyczną dla rodzin z dziećmi i innych odwiedzających.

Zajęcia praktyczne wyglądają tak, że przygotowany program obejmujący warsztaty, pokazy, a także szkolenia, to zajęcia angażujące ich uczestników, np.: sianie, pielęgnacja oraz zbiór owoców i warzyw, samodzielne przygotowanie ciasta i pieczenie chleba, poznawanie ziół, czy lekcje przyrody na łonie natury i w towarzystwie zwierząt.

Takie lekcje dają możliwość poznania pracy rolnika, teraz i dawniej oraz wielu ginących zawodów, np. kowala, garniarza, młynarza i pszczelarza. Dzięki zagrodom edukacyjnym, które realizują różną tematykę zajęć, dzieci i młodzież

„co się stanie?”. Odkrywanie zależności dotyczących zjawisk i procesów w przyrodzie poprzez własne obserwacje to doznania, których się nie zapomina. Wyniki tych doświadczeń przedstawiane są w różny sposób, przez rysunki, szkice, zdjęcia, filmy, nagrania wywiady, itp. Zajęcia w zagrodzie praktycznie wykorzystują wiedzę przyrodniczą otaczającego krajobrazu i jego elementów. Bardzo ważnym czynnikiem działalności takich podmiotów jest łączenie działań praktycznych z wiedzą teoretyczną z zakresu przyrody ożywionej i nieożywionej.

Tematyka zajęć. źródło: <https://zagrodaedukacyjna.pl/>

może pogłębiać swoje zainteresowania, zapoznać się z praktycznymi aspektami wiedzy, doskonalić pomysłowość i kreatywność. Udział w warsztatach pozwala łatwiej komunikować się, dyskutować na różne tematy, wypowiadać się na forum grupy. Kontakt ze zwierzętami umożliwia rozwijanie empatii.

Działania realizowane w zagrodach edukacyjnych mają na celu zaciekawienie biorących w nich udział osób światem przyrody dzięki przyjęciu postawy badacza, który poszukuje odpowiedzi na pytania: „dlaczego?”, „po co?”, „gdzie”,

Kontakt ze środowiskiem naturalnym podczas działań edukacyjnych to warunki sprzyjające dobremu wykorzystaniu i rozwijaniu wrodzonych predyspozycji i uzdolnień dzieci. Mogą rozwijać swoją zdolność obserwacji, odkrywać rzeczy nowe i niezwykle, ćwiczyć zapamiętywanie oraz ukazywać przydatność zgromadzonych wiadomości. Zagroda edukacyjna to właściwe miejsce, aby zadawać pytania, samodzielnie udzielać odpowiedzi na pytania zadawane przez prowadzącego zajęcia, wykazując przy tym indywidualny tok myślenia i działania.

Oczywiście, poza pasją właścicieli zagród edukacyjnych prowadzenie takiej formy edukacji jest dla nich sposobem na życie. Mają swoją ideę i budują markę. To ludzie kochający wieś, jej krajobraz, kolory, zapachy, dźwięki, zwierzęta. Chcą i potrafią dzielić się tym z innymi.

Ponadto, dla rolnika jest to dodatkowe źródło dochodu, a także okazja do spotkania z potencjalnym klientem, satysfakcja z trudu włożonego w pracę w gospodarstwie i wzrost zrozumienia dla sytuacji i potrzeb obszarów wiejskich. Jest to także wzbogacenie codziennego życia rolnika, radość pracy z dziećmi i nauczycielami, tworzy rozwój rodzin rolniczych, a czasami zaangażowanie i współpraca innych lokalnych mieszkańców oraz przedsiębiorców.

Rolnik, który spełnia cele i warunki przystąpienia do Sieci Zagród Edukacyjnych nie powinien zwlekać tylko wypełnić kwestionariusz i wysłać go jak najszybciej do koordynatora z Wielkopolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Poznaniu, który rekomenduje gospodarstwa do sieci. Jest nim Pani Jolanta Szczepańska, główny specjalista ds. rozwoju obszarów wiejskich, tel. 62 742 94 45, 690 539 658, e-mail: jolanta.szczepanska@wodr.poznan.pl

Każdy, kto myśli o założeniu zagrody edukacyjnej może skontaktować się z koordynatorem, który udzieli bezpłatnego doradztwa na temat utworzenia zagrody edukacyjnej, poinformuje o szczegółach i wskaże rolnikowi komplet dokumentów do wypełnienia. Gdy przygotowana jest już właściwa oferta oraz zdjęcia przyszłej zagrody i ocena zgłoszenia

jest pozytywna wydawana jest rekomendacja do sieci. Ostateczna decyzja należy jednak do Centrum Doradztwa Rolniczego, ale najczęściej jest pozytywna. Ważne jest, aby rolnik sporządzając ofertę edukacyjną wziął pod uwagę szkolną podstawę programową.

Temat tworzenia kolejnych zagród edukacyjnych jest bardzo ważny w podejmowanych przez WODR w Poznaniu działaniach, bowiem korzyści są duże, zarówno dla prowadzących zagrody edukacyjne, jak i dla korzystających z ich propozycji edukacji.

Aldona Jankowska
Dział Rozwoju Obszarów Wiejskich

Fot. Marta Kondraciuk, Elżbieta Dryjańska

Źródła:

<https://zagrodaedukacyjna.pl/>

1. <http://teraz-wies.pl/informacje-edukacja/zagroda-edukacyjna-ogolne-zasady-funkcjonowania.html>

2. Małgorzata Bogusz - Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie, Elżbieta Kmita-Dziasek - Centrum Doradztwa Rolniczego, Oddział w Krakowie: Zagrody edukacyjne jako przykład innowacyjnej przedsiębiorczości na obszarach wiejskich

3. dr Jolanta Sajdera - Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie: Edukacja w zagrodach edukacyjnych w kontekście dokumentów programowych wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego

Liczba gospodarstw edukacyjnych w Polsce, stan na 30.11.2022 r.

Kacik poetycki

Marianna Bręklewicz (1919-2009) – całe życie związana z ziemią niechanowską. Wiersze, które pisała nawiązywały do piękna przyrody, otaczającej rzeczywistości, wiary chrześcijańskiej, problemów świata i życia człowieka. Była doskonałym obserwatorem, zauważała dobro i zło. W swoim życiu i w swojej poezji zawsze starała się dostrzec nadzieję, właściwą drogę i cel, który możemy osiągnąć i który nada sens każdej życiowej sytuacji, w jakiej się znajdziemy.

Styczeń – pierwszy miesiąc roku. Miesiąc, w którym wszystko zaczyna się jakby na nowo... Jest to czas, kiedy ludzie snują plany i podejmują postanowienia. Rok 2022 był inny niż lata poprzedzające. Byliśmy jeszcze w okresie pandemii koronawirusa, gdy za naszą wschodnią granicą rozpoczęła się wojna. Ta trudna sytuacja zaskoczyła wszystkich, a wielu z nas zmusiła do zmiany celów i zamierzeń. Zaczęliśmy dostrzegać to, co ważne i cieszyć się małymi, dawniej niedostrzeganymi sprawami, które kiedyś powszechne, nie były już teraz takie oczywiste. Niespodziewanie przyszło nam zdać egzamin i odpowiedzieć sobie na pytanie, kim jest dla nas człowiek w potrzebie.

Dzisiaj kilka wierszy napisanych wiele lat temu, wierszy dotyczących życia człowieka, jego zachowań wobec innych ludzi, wierszy, których przesłanie okazało się tak bardzo ponadczasowe. Dowiadujemy się też, że przyroda, której częścią jest osoba ludzka posiada swoją niezależną tożsamość. Możemy ją dostrzec i usłyszeć, jeżeli tylko się zatrzymamy, rozejrzemy, wyciszmy i spróbujemy widzieć oraz słyszeć...

DLA TYCH CHCIAŁEM ŻYĆ!

Ja chcę być dla smutnych
Dla tych, którzy są sami
Chcę być dla tych,
Którzy płaczą głuchymi łzami

Dla tych, co pragną ciszy
Dla tych, których nikt nie słyszy
Dla jęczących z bólu, którym trzeba
Serca i łagodnych dłoni

Chcę być dla wąpiących
I dla zrozpaczonych
Dla tych, którzy tęsknią,
Dla niepokieszonych

Dla chorych, którzy stracili już nadzieję
Dla słabych, dla starych i łzy roniących
Dla cierpiących, którzy są omijani
Dla wszystkich, którym mógłbym pomóc
Swoją wiedzą, sercem i lekami.

PRZEZNACZENIE

A ci, co chytrzą bez końca
Mają serce zimne jak gład
Zazdrość ich rozpiera na powodzenie innych
Językiem kłują jak żmija, wypluwając z siebie jad

Mało i mało wciąż dla nich
Ani się obejrzą, jak ich koniec nastanie
Bagaż na wieczność mają pusty
Tylko łopata cmentarnej ziemi i taki koniec mości panie

A człowiek nie żyje tylko po to
By korzenie zapuścił w Matkę Ziemię
Chociaż ma czynić sobie ją poddaną
Inne jest dla niego końcowe przeznaczenie.

IDŹ I CZYŃ MIŁOSIĘRZDZIE!

Ścisła tęgi mróz
Wiatr przez liche odzienie się wdziera
Szyby w izdebce zamarzyły
Są ludzie, których bieda poniewiera

Potrzebują pomocy innych
Czy Ty słyszysz ich wołanie?
Czy serce swe otwierasz, czynisz miłosierdzie
Czy zaciskasz kieszeń, uważasz, że to nie Twoje zadanie

Serca ludzkie zlodowaciały
Cóż mi do tego mówią jeden z drugim
Taki piękny mógłby być świat
Lecz brak czystej miłości, za to pełno jest brudu

I płyną dni pełne odrętwienia
Lecz z czasem i Twoje siły osłabną
Czy wtedy znajdzie się ktoś, co Tobie pomoże?
A może przed Tobą Też drzwi zamkną!

Zbigniew Bręklewicz
PZDR nr 5

WIELKOPOLSKI OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO W POZNANIU

tel. 618 685 272, fax 618 685 660; ul. Sieradzka 29, 60-163 Poznań
www.wodr.poznan.pl, wodr@wodr.poznan.pl

Powiat	Adres zespołu doradczego WODR	Nr tel./fax	e-mail
PZDR nr 1 z siedzibą w Czarnkowie, ul. Kościuszki 88, 64-700 Czarnków, tel. 672 166 550			
chodzieski	ul. Mostowa 9 64-800 Chodzież	tel./fax 672 810 278	chodziej@wodr.poznan.pl
czarnkowsko-trzcianecki	ul. Kościuszki 88 64-700 Czarnków	tel./fax 67 21 66 550	czarnkow_trzcianka@wodr.poznan.pl
pilski	ul. Wojska Polskiego 49B/6 64-920 Piła	tel./fax 67 214 46 96	pila@wodr.poznan.pl
złotowski	ul. 8-go marca 5 77-400 Złotów	tel./fax 672 635 319	zlotow@wodr.poznan.pl
PZDR nr 2 z siedzibą w Sielinku, Sielinko, ul. Parkowa 2, 64-330 Opalenica, tel. 614 473 658			
grodziski	ul. Mossego 9 62-065 Grodzisk Wlkp.	tel./fax 614 448 288	grodzisk@wodr.poznan.pl
międzychodzki	ul. Daszyńskiego 12 64-400 Międzychód	tel./fax 957 482 968	miedzychod@wodr.poznan.pl
nowotomyski	ul. Parkowa 2, Sielinko 64-330 Opalenica	tel. 614 473 658	nowytomysl@wodr.poznan.pl
szamotulski	Gałowo, ul. Wierzbowa 12 64-500 Szamotuły	tel./fax 612 920 669	szamotuly@wodr.poznan.pl
wolsztyński	ul. Żeromskiego 16 64-200 Wolsztyn	tel./fax 683 842 458	wolsztyn@wodr.poznan.pl
PZDR nr 3 z siedzibą w Gołszynie, Gołszyn 60, 63-940 Bojanowo, tel. 655 456 463			
gostyński	ul. Kolejowa 15 63-800 Gostyń	tel./fax 797 501 688	gostyn@wodr.poznan.pl
kościański	ul. Bernardyńska 2 64-000 Kościan	tel./fax 655 121 936	koscian@wodr.poznan.pl
leszczyński	ul. Towarowa 1 64-100 Leszno	tel. 65 52 00 040	leszno@wodr.poznan.pl
rawicki	Gołszyn 60 63-940 Bojanowo	tel./fax 655 456 463	rawicz@wodr.poznan.pl
PZDR nr 4 z siedzibą w Poznaniu, ul. Sieradzka 29, pokój 224, 60-163 Poznań, tel. 618 630 424			
obornicki	ul. Sądowa 5 64-600 Oborniki	tel./fax 612 960 589	oborniki@wodr.poznan.pl
poznański	ul. Sieradzka 29, pokój 224 60-163 Poznań	tel. 618 630 424	poznan@wodr.poznan.pl
średzki	ul. Libelta 2 63-000 Środa Wlkp.	tel./fax 612 854 491	sroda@wodr.poznan.pl
śremski	ul. Sikorskiego 21 63-100 Śrem	te./fax 612 835 525	srem@wodr.poznan.pl
PZDR nr 5 z siedzibą w Gnieźnie, ul. Roosevelta 114, 62-200 Gniezno, tel. 614 264 830			
gnieźnieński	ul. Roosevelta 114, III piętro 62-200 Gniezno	tel./fax 614 264 830	gniezno@wodr.poznan.pl
słupecki	ul. Traugutta 80 62-400 Słupca	tel./fax 632 771 538	slupca@wodr.poznan.pl
wągrowiecki	ul. Grunwaldzka 30 62-100 Wągrowiec	tel./fax 672 689 241	wagrowiec@wodr.poznan.pl
wrzesiński	ul. Kaliska 1 62-300 Września	tel./fax 614 360 788	wrzesnia@wodr.poznan.pl
PZDR nr 6 z siedzibą w Koninie, ul. Hurtowa 1, 62-510 Konin, tel. 632 438 557			
kolski	ul. Prusa 14 62-600 Koło	tel./fax 632 616 815	koło@wodr.poznan.pl
koniński	Budynek Administracyjny Starostwa Powiatowego ul. Hurtowa 1, 62-510 Konin	tel./fax 632 438 557	konin@wodr.poznan.pl
turecki	ul. Nowa 22 62-700 Turek	tel./fax 632 784 717	turek@wodr.poznan.pl
PZDR nr 7 z siedzibą w Marszewie, Marszew 25, 63-300 Pleszew, tel. 627 429 430			
jarociński	Al. Niepodległości 19A 63-200 Jarocin	tel./fax 627 473 805	jarocin@wodr.poznan.pl
kaliski	ul. Kolegiarna 4 62-800 Kalisz	tel./fax 627 575 423	kalisz@wodr.poznan.pl
krotoszyński	ul. Polna 16 63-700 Krotoszyn	tel./fax 627 252 774	krotoszyn@wodr.poznan.pl
pleszewski	Marszew 25 63-300 Pleszew	tel. 627 427 359	pleszew@wodr.poznan.pl
PZDR nr 8 z siedzibą w Ostrowie Wlkp., ul. Grabowska 93, 63-400 Ostrów Wlkp., tel. 627 356 622			
kępiński	ul. Kościuszki 9/19 63-600 Kępno	tel. 62 78 20 510	kepno@wodr.poznan.pl
ostrowski	ul. Grabowska 93 63-400 Ostrów Wlkp.	tel./fax 627 356 622	ostrow@wodr.poznan.pl
ostrzeszowski	ul. Zamkowa 17 63-500 Ostrzeszów	tel./fax 627 301 936	ostrzeszow@wodr.poznan.pl